

**T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**7. SINIF GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ
DERSİNİN MÜZEDE İŞLENMESİNİN ÖĞRENCİ
BAŞARISINA KATKILARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Sedat NACAR**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Nami Eren BEŞTEPE**

Hatay- 2019

T.C.

**HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**7. SINIF GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ
DERSİNİN MÜZEDE İŞLENMESİNİN ÖĞRENCİ
BAŞARISINA KATKILARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Sedat NACAR

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Nami Eren BEŞTEPE

Hatay- 2019

ONAY

SEDAT NACAR tarafından hazırlanan “**7.SINIF GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ DERSİNİN MÜZEDE İŞLENMESİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA KATKILARI**” adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile **GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

.../.../...

Jüri Üyeleri	İmza
Dr.Öğr.Üyesi Nami Eren BEŞTEPE (Danışman)	
Dr.Öğr.Üyesi Abdurrahman EREN	
Doç.Dr. Ayşegül KARAKELLE	

Sedat Nacar Tarafından Hazırlanan “*7.Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinin Müzede İşlenmesinin Öğrenci Başarısına Katkıları*” adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunan jüri üyelerince kabul edildiğini **onaylarım.**

Doç:Dr.Mustafa Onur KAN

Enstitü Müdürü

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezde yer alan bilgilerin tamamının akademik kurallara ve etik ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Söz konusu kural ve ilkelerin gereği olarak tezde yararlandığım eserlerin tamamına uygun bir şekilde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.(.../ .../ 2019)

Sedat Nacar

İMZA

ÖNSÖZ

Ülkemiz okullarında Milli Eğitim Bakanlığınca programlanmış dersler, okulların ilgili sınıflarında, Milli Eğitim Bakanlığı personeli olan öğretmenler tarafından işlenmektedir. Öğrenciler sınıf ortamında öğretmenin müfredat dâhilinde ders işleme yöntem ve tekniğine göre dersleri takip etmektedirler.

Okullarda bazı dersler (beden eğitimi, görsel sanatlar, teknoloji ve tasarım, fen bilgisi, müzik) derslikler dışında eğer fiziki imkanları varsa atölyeler, laboratuvarlar ve spor salonlarında işlenmektedir. Öğrenciler derslerin sadece okullarda ve okulun ilgili bölümlerinde işlendiğini düşünmektedirler.

Bu araştırma tezinde 7. sınıf öğrencilerin Görsel Sanatlar Eğitimi dersini okul dışı eğitim mekanı olarak kullanılabilen müzelerde işleyerek öğrencilerin görsel sanatlar eğitimi dersinde öğrenmesi gereken ders kazanımlarını ve bu kazanımlar doğrultusunda ders başarılarına olan katkıları incelenmiştir.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Muğla ili Bodrum ilçesi Cumhuriyet ortaokulu idari kadrosuna, her türlü desteğini esirgemeyen öğretmen arkadaşlarım Remzi CAN, Yunus Emre ŞEN, çok önemli desteğiyle Çağatay Coşkun'a meslektaşım olarak desteğini her zaman sürdüren sevgili eşim Süheyla Ülgüdür NACAR ve çocuklarım Ekin Sanat ve Özgün NACAR'a, en önemlisi değerli bilgilerini ve yol gösterici kılavuzluğunu esirgemeyen değerli hocam Dr. Öğr. üyesi Nami Eren BEŞTEPE'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

7. SINIF GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ DERSİNİN MÜZEDE İŞLENMESİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA KATKILARI

Sedat NACAR

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2019

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Nami Eren BEŞTEPE

ÖZET

Görsel sanatlar eğitimi dersinin, gerçek sanat yapıtlarının saklandığı, korunduğu, sergilendiği mekanlar olan, eğitim ortamı olarak da kullanılabilen müzelerde yapılmasının öğrenci başarısına etkisini araştırmayı amaçlayan bu çalışmada, 2017-2018 Eğitim-Öğretim döneminde Muğla ili Bodrum ilçesi Cumhuriyet Ortaokulu 7.sınıf öğrencileri arasından rastgele (random) seçilen çalışma grubundan veriler alınmıştır. Veri toplama sürecinde deney grubu ve kontrol grubu oluşturulmuş, gözlem formu ile veriler toplanmıştır. Kontrol grubu öğrencilerine okul ortamında sınıfta, deney grubu öğrencilerine de okul dışı eğitim mekânı olarak da kullanılabilecek olan gerçek sanat yapıtların sergilendiği Bodrum Mozole Anıt müzesinde ön test ve son test çalışma kâğıtlarının yanında karakalem modelden çizim, iki boyutlu rölyef çizimi ve üç boyutlu anıt mezarın maketinin çizilmesi uygulamaları yaptırılmıştır. Yapılan testler ve uygulamalar sonucunda; öntest sonuçları iki gruba karşılaştırıldığında farklılaşmazken son test sonuçları deney grubu lehine farklılaşmıştır. Öğrencilerin yaptığı çalışmalar karşılaştırıldığında ise puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Sonuçta, görsel sanatlar eğitimi dersinin müzede işlenmesi öğrenci başarısına ve dersin becerilerine yönelik farkındalık düzeylerine olumlu katkılar yapmıştır. Araştırmada öğretmenlere sınıf ortamı dışında gerçek sanat yapıtlarının bulunduğu mekânlar olan müzelerde ders işlemeye çalışmaları, öğrencilere okul dışında da derslerin yapılabileceği konusunda da bir bilinç kazandırmaları ve ders programında gerçekleşmesi umulan kazanımları okul içi sınıf ortamlarında farklı yerlerde de kazandırmaya çalışmaları önerilmektedir.

ANAHTAR KELİMELER

Görsel Sanatlar Eğitimi, Müze, Müze Eğitimi, Müzede Eğitim, Okul-Müze işbirliği

ABSTRACT

INVESTIGATING THE EFFECTS OF SEVENTH CLASS VISUAL ART COURSE ON STUDENTS' SUCCESSES

SEDAT NACAR

Department of Turkish and Social Sciences Education, Master Thesis, 2019

Supervisor: Assist Prof. Nami Eren BEŞTEPE

In this study that aims to investigate the effect on students successes when visual art course is performed in museums, which real works of art are stored, preserved and displayed in and are also used as aducational platforms, the data was taken from the working groups that randomly selected among 7 th grade students in the Cumhuriyet Secondary School, Muğla, Bodrum, in the 2017- 2018 educational year. During the period of collecting data, the control group and the experimental group were created and the data was collected whit the observation form. The control group students studied in the classroom or at the school environment. The experimental group students studied at the monument mausoleume museum which can be used as an education place and the real works of art are exhibited in. Besides the pre test and the post test worksheets, black pencil drawing from a model, drawing a relief as two dimentional and drawing the mausoleum as three dimentional works were given to the both groups. In the analysis of the data of two groups, these two tests were used. As a result of the tests and the applications, when we compared the results of these groups pre tests, there werent any differences between the results. However, when we compared the results of these groups post tests, there was a difference in favour of the experimental group. When the students successes were compared, a significant difference couldn't be observed. Finally, teaching of the visual art course in the museum made a positive contribution to the students successes and the level of awareness. In this research, teachers are advised to have their courses in museums which real works of art have been found in, to gain awareness to their students and to reach the level of achrevement in the programme.

KEY WORDS

Visual Art Course, Museum, Museum Education, School-Museum Cooperation

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar DİZİNİ	viii
RESİMLER DİZİNİ	ix
GRAFİKLER DİZİNİ	x
EKLER DİZİNİ.....	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. <i>Problem Durumu</i>	1
1.2. <i>Problem Cümlesi</i>	2
1.3. <i>Alt Problemler</i>	2
1.4. <i>Araştırmanın Amacı</i>	2
1.5. <i>Araştırmanın Önemi</i>	2
1.6. <i>Sınırlılıklar</i>	3
1.7. <i>Sayıtlar</i>	3
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	4
2.1. <i>Görsel Sanatlar Eğitimi</i>	4
2.1.1. <i>Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinin Bireysel ve Toplumsal Amaçları</i>	5
2.2. <i>Görsel Sanatlar Dersi Hedefleri</i>	7
2.3. <i>Kültür, Sanat ve Uygarlık</i>	8
2.3.1. <i>Kültür</i>	8
2.3.2. <i>Sanat</i>	9
2.3.3. <i>Müze</i>	10
Müze Türleri	12

Koleksiyonlarına Göre Müzeler.....	13
Bağlı Oldukları Kurumlara Göre Müzeler	13
Hizmet Alanlarına Göre Müzeler.....	14
Hizmet Ettikleri Topluma Yönelik Müzeler	14
Koleksiyonlarını Sergiledikleri Mekanlara Göre Müzeler.....	14
İşlevlerine Göre Farklı Müzeler	14
Müzelerin Sorumluluk Alanları	14
Müzelerin Misyonu ve Hedefleri	16
Müzecilik Eğitim Politikaları.....	17
Müze Kadroları	18
Çağdaş Eğitim Ortamları Olarak Müzelerin Kullanımı	19
Müzedeki Eğitim Uygulamalarına Yönelik Yapılan Araştırmalar	20
2.4. Görsel Sanatlar Eğitimine ve Müze İlişkisine Yönelik Alanyazında Yer Alan Çalışmalar	22
3. YÖNTEM.....	26
3.1. Araştırmanın Modeli.....	26
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	27
3.3. Veri Toplama Araçları.....	27
3.4. Verilerin Toplanması	28
3.5. Uygulama Aşamaları	29
3.6. Verilerin Analizi.....	35
4. BULGULAR.....	36
4.1. Tanımlayıcı İstatistikler	36
4.1.1. Deney Grubu Tanımlayıcı İstatistikleri ve Normallik Testi Bulguları	36
4.1.2. Kontrol Grubu Tanımlayıcı İstatistikleri ve Normallik Testi Bulguları.....	37
4.1.3. Değerlendirme Formunun Güvenirliğine İlişkin Bulgular.....	37
4.2. Deney ve Kontrol Grubuna Ait Ön Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	38
4.3. Deney ve Kontrol Grubuna Ait Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	39

4.3.1. Her İki Gruba Ait Ön Test ve Son Test Verilerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	40
4.3.2. Deney Grubuna Ait Ön test ve Son Test Verilerinin Karşılaştırılması	40
4.3.3. Kontrol Grubuna Ait Ön test ve Son Test Verilerinin Karşılaştırılması ...	41
4.3.4. Uygulama Sonrasında Yapılan Öğrenci Başarı Değerlendirmesinin Deney ve Kontrol Gruplarına Göre Karşılaştırılması.....	41
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	42
4.3.5. 5.1. Araştırma Sonuçlarının Tartışılması.....	43
4.3.6. 5.2. Öneriler	45
6. KAYNAKÇA	47
7. EKLER.....	51

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Öntest- Sontest Kontrol Gruplu Yarı-deneme modelin sembollerle gösterilmesi	26
Tablo 2: Öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesinde belirlenen ölçütler	27
Tablo 3: Verilerin toplanmasına ilişkin sürecin aşamaları.....	28
Tablo 4: Deney Grubu Tanımlayıcı İstatistikleri ve Normalliğe İlişkin Veriler.....	36
Tablo 5: Kontrol Grubu Tanımlayıcı İstatistikleri ve Normalliğe İlişkin Veriler.....	37
Tablo 6: İki Gözlemciye Ait Tanımlayıcı İstatistikler Ve Normallik Testi	37
Tablo 7: Ön test için bağımsız t testi sonuçları	38
Tablo 8: Son test için bağımsız t testi sonuçları.....	39
Tablo 9: Öğrencilerin çalışmalarının deney ve kontrol grubu ile karşılaştırılması....	42

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1: Kontrol Grubunun Modelden Çizim Çalışmaları	30
Resim 2: Deney Grubunun Modelden Çizim Çalışması	31
Resim 3: Kontrol Grubunun Rölyef Çalışması	32
Resim 4: Deney Grubunun Rölyef Çalışması	33
Resim 5: Deney Grubunun Mozelyum Çizimi Çalışması.....	34
Resim 6: Deney Grubunun Mozelyum Çizimi Çalışması.....	34
Resim 7: Kontrol Grubundan Mozole Çizimi Örnekleri.....	54
Resim 8: Kontrol Grubundan rölyef çizimi örnekleri	54
Resim 9: Kontrol Grubundan modelden çizim örnekleri.....	55
Resim 10: Deney Grubundan Mozole çizimi örnekleri	56
Resim 11: Deney Grubundan Rölyef çizimi örnekleri.....	57
Resim 12: Deney Grubundan modelden çizim örnekleri.....	58

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1: Deney Grubu Öntest- Sontest Karşılaştırması.....	40
Grafik 2: Kontrol Grubu Öntest- Sontest Karşılaştırması.....	41
Grafik 3: Deney ve kontrol gruplarına ait öğrenci başarı sonuçlarının karşılaştırılması	42

EKLER DİZİNİ

Ek 1: Anket Formu Örneği.....	51
Ek 2: Değerlendirme Formu Örneği	53
Ek 3: Öğrencilerin alışmalarına Ait Örnekleler	54

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Ülkeler, eğitim programlarını geliştirirken toplumun ve içinde yaşanan zamanın gereklilikleri, göz önünde bulundurulmuş önemli bir ölçüt olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizdeki öğretim programları da çağın yetişmiş insandan beklediği becerileri kazandırmaya çalışan programlar hazırlamaktadır. Bu beklentilerden biri de topluma ve kültüre katkı yapan nitelikli bireyler yetiştirmektir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Topluma ve kültüre olumlu yönde katkı yapacak ve önemsenmesi gereken derslerden biri de Görsel Sanatlar Eğitimi dersidir. Ancak dersin kazanımlarına ulaşılmasında fiziki ortamların yeterli olmadığı ifade edilebilir (İnan, 2018). Okullarımızda fiziki imkanların yetersizliği okul idarecileri ve öğretmenler tarafından dile getirilmektedir. Okulların yapıldıkları dönemlerin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda planlanan fiziki olanakları yaşanan zamanın ihtiyaçlarına sınırlı karşılık verebilmektedir. Okullarımızda atölye ortam ve donanımlarının fiziki yetersizlikler, sınıf mevcutlarının fazlalığı, ekonomik koşulların yetersizliği, ders saatinin azlığı görsel sanatlar alanında karşılaşılan güçlükler olarak belirtilmiştir (Aykut, 2006). Bu nedenle öğrenme ortamlarının düzenlenmesi ve iyileştirilmesi öğrenci başarısına ve programın hedeflerine ulaşılmasına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğrenmenin kalıcılığının artması için öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak içerik ve eğitim durumlarının oluşturulması gereklidir. Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenenlerin (Erdem ve Demirel, 2002) farklılıklarını dikkate alarak gerekli materyallerin sağlanması ve öğrenme ortamlarının düzenlenmesi öğretmenin sorumluluğundadır. Bu açıdan bakıldığında görsel sanatlar eğitimi dersinin sınıf ortamında gerçekleştirilmesi kazanılması beklenen hedeflere ulaşmada yetersiz kalabilir. Öğrencilerin okul dışında gerçek sanat eserlerinin bulunduğu, tarihi eserlerin korunduğu, sergilendiği yerlerde bulunmaları onların öğrenmelerine yapacağı katkıların belirlenmesi bu anlamda önemli görülmüştür. Fiziki ortamların ve araç gereçlerin yetersiz olduğu okullarımızda sınıfta yapılacak etkinliklere

alternatif oluşturacak müzede görsel sanatlar dersi eğitiminin öğrenci başarısına etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi, görsel sanatlar eğitimi dersinin okul dışı öğrenme mekanı olarak kullanılabilen müzelerde işlenmesinin 7. sınıf öğrencilerinin başarısına katkısının belirlenmesidir.

1.3. Alt Problemler

- Görsel sanatlar dersinin müzede işlenmesinin öncesinde yapılan ön test sonuçlarının deney ve kontrol grupları arasında farklılaşmakta mıdır?
- Dersin müze ortamında işlenmesinden sonra yapılan son test sonuçları deney ve kontrol gruplarına göre farklılaşmakta mıdır?

1.4. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, “ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersi başarıları sınıf ve müze ortamında yapılmasına bağlı olarak nasıl değişmektedir?” sorusuna cevap aramaktır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın amacı doğrultusunda yapılan etkinlikler çerçevesinde öğrenme ortamlarının öğrenci başarısına etkisinin araştırılması öğrencilerin ders başarısına yönelik yapacağı katkılar düşünüldüğünde önemli görülmüştür.

Okulların ders faaliyetlerini sadece okullar ve okul fiziki imkanları ile sınırlı tutma eğilimleri bu araştırmanın sonuçlarına göre değişebileceği öngörülebilmektedir. Eğitim öğretimin etkin, sonuçlarının kalıcı olması için yaparak yaşayarak ders etkinliklerinin yapılması, işlenen ders konularında öğrenmenin daha

kalıcı ve etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Yapılan bu araştırmada öğrencilerde hedeflenen kazanımların elde edilmesi için programda belirlenen öğretim etkinliklerini sınıf ortamı dışında gerçek sanat eserlerinin sergilendiği mekanlar olan müzelerde yaparak eğitim-öğretimin etkin ve sonuçlarının da kalıcı olup olmadığının incelenmesi de önemli görülebilir.

Görsel sanatlar eğitimi dersinin öğrencilerin sanata ve tarihe olan ilgilerinin artırılması için derse karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağlamak amacıyla dersin etkililiğinin sağlanması gerekli görülmektedir. Bu nedenle görsel sanatlar eğitimi dersinin işleneceği ortamların araştırılması, öğrencilerin gerekli konuları hangi ortamda daha iyi anlayabileceği, öğrenilmesi hedeflenen kazanımlara ulaşılmasına yönelik öğrencilere nasıl katkılar sağlayacağıın belirlenmesi önemli görülmektedir.

Ayrıca bu alanda yapılan çalışmalara bakıldığında görsel sanatlar eğitimi dersi ortamı olarak müzelerin seçilmesi ile ilgili deneysel çalışmaların yeterince bulunmaması araştırmanın önemli görülen yönleri olarak belirtilebilir.

1.6. Sınırlılıklar

- Araştırma görsel sanatlar eğitimi dersinin eğitim ortamı olarak seçilen müzelerle,
- Görsel sanatlar dersini alan 7. sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Sayıtlar

Araştırmada,

- Ön test ve son test için kullanılan anket sorularına öğrencilerin samimi ve dürüst yanıtlar verdiği
- Yapılan uygulama çizimlerinde değerlendirmelerin öğrencilerin gerçek başarılarını yansıttığı varsayılmıştır.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde sınıf dışı öğrenme mekanlarında biri olarak kullanılabilen müzelerin, eğitim ortamı olarak kullanıma yönelik alanyazında yer alan birçok ulusal ve uluslararası çalışmalara yer verilmektedir. Görsel sanatlar eğitimi ve öğretimine ilişkin kuramsal çalışmalar da yer almaktadır.

2.1. Görsel Sanatlar Eğitimi

Görsel sanatlar eğitimi, kendini ifade edebilme, estetik bakış açısı kazanma gibi bireyin kişisel gelişimine katacağı olumlu katkıların yanı sıra toplumsal gelişmişlik düzeyinin artırılmasına da olanak sağladığı için her yaş grubunda gerçekleştirilmesi gereken önemli bir derstir (MEB, 2018).

Görsel sanatlar eğitimi dersi öğrencileri dünyaya, nesneye bakma eylemi içerisinde daha derinliklere yönelen bir görme ve anlama biçimidir. Öğrenciler görmeyi öğrenirken elindeki malzemeyi tanımayı malzemenin olanak ve sınırlılıkları hakkında bilgi sahibi olmayı da öğrenirler. Malzemenin olanak ve sınırlılıkları doğrultusunda her türlü yetenek ve becerilerini de ortaya koyarlar. Bireysel özellik ve yetilerinin farkındalığına erişip sınıfında, okulunda, çevresinde var olan gelişen, değişen tüm içsel ve dışsal faktörlere farklı bir bakış açısıyla bakar. Soyut somut kavramları arasındaki farkları anlar. Sanat ve sanatçı eserleri ile kendi yaptığı çalışmalar arasında içsel bağ kurarak yorum yapar.

Görsel sanatlar eğitimi dersinde sanatsal yaratım sürecinde dersin sanatsal öğeleri ve sanatın düzenleme ilkeleri olmadan öğrencilerin, duygu ve düşüncelerini dışarı vurabilmesi, gördüğünü yansıtabilmesi, yaptığı çalışmalara bir anlam yükleyerek çalışmasını işlevselleştirmesi pek mümkün görünmemektedir.

Görsel sanatlar eğitimi dersinin “ Görsel Sanatlarda Biçimlendirme” yani açık anlamıyla çizgi değerleri, doku, oran- orantı, kompozisyon (kağıda yerleştirme), ayrıntı, leke, yapı, renk, mekan gibi sanatsal düzenleme ve biçimlendirme ilkeleri öğrenme alanlarıdır. Bu alanlar dersin temelini oluşturmaktadır. Görsel sanatlar eğitimi dersinde öğrenciler;

- Sanatı sever anlar, anlamlandırır ve anlatır.
- Estetik bakış açısı kazanır.
- Dersin tüm yöntem ve tekniklerini bilir, yapacağı çalışması için seçim yaparak kullanır.
- Görsel sanatlar eğitimi dersinin sanat teknikleri ve biçimlendirme öğelerini bilir ve kullanır.
- 2 ve 3 boyutlu çalışmalar tasarlar, uygulamasını yapar.
- Sanatın toplum üzerindeki etkisini bilir.
- Toplumun gelişimi ve ilerlemesinde sanatın başat etkisini sürdürmesi için etkinlikleri takip eder.
- Hayatın her alanında gerek öğrencilere gerekse daha sonraki yaşamda bireylere, görsel sanatlar eğitimi dersi almış olmak, topluma her zaman sanatın gerekliliği konusunda olumlu davranışlar kazandırmaktadır (MEB, 2018).

Görsel sanatlar eğitimi dersinin genel amaçları bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olarak gruplanabilir.

2.1.1. Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinin Bireysel ve Toplumsal Amaçları

Görsel sanatlar eğitimi dersi müfredatında belirlenen konuların işlenmesi sonucunda öğrencilerde ders sonunda gerçekleşmesi umulan kazanımlar aşağıda sıralanmıştır.

- 1 -Öğrenciye yaşamı ve doğayı gözlemleme duyarlılığı kazandırmak,
- 2- Öğrenciye seçme, ayıklama, birleştirme, yeniden organize etme becerileri kazandırmak; analiz ve sentez yeteneği ile eleştirel bakış açısını geliştirmek,
- 3- Öğrencinin yeteneklerini fark etmesini, kendine güven duygusu kazanmasını ve kendini geliştirmesini sağlamak,
- 4- Öğrencinin görsel biçimlendirme çalışmaları ile kendini ifade etmesini sağlamak,

5- Öğrencinin ilgisini, bu alandaki çeşitli kaynaklarla besleyebilmek (müze, galeri, tarihi eser vb.) ve bu yolla geçmişine sahip çıkma ve geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak,

6- Öğrencinin her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak,

7- Öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini ve sanatçıları tanınmasını sağlamak,

8- Ulusal ve evrensel değerleri tanıyabilme ve anlayabilme bilinci kazandırmak,

9- Geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden haz alma ve onur duyma hassasiyeti kazandırmak,

10- İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendine saygı duyduğu kadar başkalarına da saygı duyma bilinci ve duyarlılığı kazandırmak,

11- Öğrencinin ruh sağlığını koruma, iç dünyasını anlatma ve bedenine saygı duyma bilinci geliştirmesini sağlamak,

12- Öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmaktır (MEB, 2018).

Görsel sanatlar eğitimi dersi; öğrencilerin duygu ve düşüncelerinin farkına varıp, sanat, sanat eseri, sanatçı, izleyici birlikteliğinin bir parçası olabilmesini sağlayan, estetik bakış açısına sahip, sorgulayan, kendini ve çevresini tanıyan, kültürel mirasa sahip çıkıp koruyan bireyler olarak yetişmeleri konusunda emek harcanan bir derstir.

2.2. Görsel Sanatlar Dersi Hedefleri

Kazanımlar görsel sanatlar eğitimi dersinin öğretim sürecinde dersi işleyen tüm öğrencilerin edinecekleri bilgi, beceri ve alışkanlıkları kapsamaktadır. Öğrencilerde görsel sanatlar eğitimi dersinde öğretilen konuların amacına ulaşması her öğrenme alanının kendine özgü kazanımlarının edinilmesine bağlıdır.

Görsel sanatlar dersi öğretim programının özel hedefleri incelendiğinde, aşağıdaki hedefler araştırmanın amaçlarıyla ilişkilendirilmiştir:

Dersin temel kavramlarının bilgisine sahip olma

Yapılan uygulamalardaki gerekli bilgi, beceri ve anlayışı kazanma

Görsel sanatların kökenini araştırmaya istekli olma

Kültürel mirasın kıymetini bilen, gelecek nesillere aktarabilen bireyler olma

Estetik bir bakış açısına sahip olma

Görsel sanatlar dersinin etkinliklerini yapmaya istekli olma şeklindedir (MEB, 2018).

Programda belirtilen özel hedefler öğrencilerin müzeleri tanınması, müzede bulunan eserlerin korunması, gelecek nesillere aktarılması gibi amaçları da akla getirmektedir. Programda görsel sanatlar dersinin yapılarından biri olarak kültürel miras başlığına yer verilmiştir. Bu başlık altında aşağıdaki hedefler yer almaktadır:

- Farklı kültür ve toplumların eserlerini incelemek
- Sanat eserlerinin duygu, düşünce ve inançların aktarımında bir iletişim aracı olduğunu kavramak

- Müzeler ile dersin bağlantılarını yakalamak

- Sanat ve kültür ilişkisini kavramak

- Çevredeki müze, ören yerler, tarihi mekanlar ve sanat galerilerini mekanlardaki sanat eserlerini incelemek olarak ifade edilmiştir (MEB, 2018).

7.sınıflara ait görsel sanatlar eğitimi dersi kazanımlarına bakıldığında araştırmanın uygulama aşamasında ulaşılmaya çalışılan kazanımlar aşağıda verilmiştir;

- Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

- Gözleme dayalı çizimler yapar.

- Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini ve biçimlendirme öğelerini birlikte kullanır.

- Çizgi değerleri

- Kompozisyon

- Ayrıntı

Bu kazanımda öğrencinin sanat tekniklerinden birkaçını (baskı teknikleri, mozaik, kolaj, kâğıt vitray, suluboya vb.) görsel sanat çalışmasında kullanması sağlanır (Peşkersoy ve Yıldırım, 2014).

2.3. Kültür, Sanat ve Uygarlık

2.3.1. Kültür

Kültür, bir milletin ya da toplumun tarihi boyunca ortaya koyduğu ve yaşadığı maddi-manevi, içinde dil, gelenek, tarih, din, sanat ve benzeri unsurları barındıran her şey olarak tanımlanmaktadır (Buyurgan ve Mercin, 2005, s.14). Kültür insanın insan olma sürecinde varlığını sürdürebilip gelecek nesillere yaşam aktarımını sağlayabilmek adına yaptıkları tüm etkinliklerden zaman içerisinde kendi zihinsel ve fiziksel benliklerine kalan, unutulmamış ve sonraki kuşaklara aktarımı sağlanan her şeydir (Buyurgan ve Mercin, 2005). İnsanların yeme, içme, yatma dahil olmak üzere toplumsal olarak farklı alışkanlık ve davranış biçimleri vardır. Binlerce

yıl güncelliğini koruyarak nesilden nesile aktarımı sağlanan kültürel etkinliklerin içerisinde hayatın her alanı var olduğu gerçeğini biraz konumuz çerçevesinde daraltırsak okullar ve okullarda okutulan dersler de kültürün aktarımında kilit rol oynamaktadır.

Kültür, genellikle duygu ve düşünce birliğini sağlayan ve bu anlamda bütün bu değerlerin tümü olarak da tanımlanır. Bu tanımlama içerisinde insanın gelenek, görenek ve sanat değerleri ile ilgili tüm yaşantısı yer alır (Hançerlioğlu,1989:232 akt. Buyurgan ve Meriç).

Kültürü çeşitli başlıklar altında inceleyebiliriz.

Güvenç (1994: 15) kültürü dört madde şeklinde ayırmıştır.

- 1- Bilim alanında (uygarlık)
- 2- Beşeri alanda (eğitim süreci ürünleri)
- 3- Estetik alanında (güzel sanatlar)
- 4- Maddi, biyolojik alanda (tarım, teknoloji, üretme vb.).

2.3.2. Sanat

Sanat insanın kişisel veya birlikte yaşadığı küçük topluluğun ihtiyaçlarını karşılama ve hayatta kalabilme isteğiyle ortaya koyduğu alet, edevat gibi malzemeleri yaratıp onları yaşamın temel ihtiyaçları kategorisine yerleştirdikten sonraki sürecinde belki büyü amaçlı, belki akıl erdiremediği durumlar ve olaylara karşı bir savunma mekanizmasının iç dünyasındaki korkularını giderecek bir etkinlik serüveni sonucunda ilk tohumları ortaya atılan kavramdır.

Hayal gücünün ve yaratıcılığın dışavurumu olarak da anlatılabilir. Sanatın anlamı yaşanan zamanların ruhuna, düşünce yapısına göre sürekli bir değişiklik gösterebilir. Duygunun, düşüncenin, güzelliğin, tasarımın, uygulamanın dışavurumunda kullanılan yöntem ve tekniklerin tümüdür. Diğer bir anlatımla sanat haz verme amacıyla oluşturulan faaliyetlerin sonucudur. İnsanın kişisel bilgi ve birikiminden evrensel yaşam biçimine doğru bir yolculuğudur. Sanat insan yaşamında ilerleme ve gelişme için bir gerekliliktir. İnsanın içinde var olan bireysel

duyguları ve düşünceleri çizgi, renk, doku, ses, kelime, oyun vb. biçimlerle yeniden canlandırılır ve sanat eserleri aracılığıyla aktarımı sağlanır. O halde denilebilir ki sanat anlamlı bir aktarım sürecidir.

İnsan yaşamında fark edemeyeceğimiz bir yoğunlukta derin ve sessizce varlığını hissettiren yapılar bütünüdür sanat. Yaşamının hiçbir döneminde sanatsal faaliyet yapmamış, sanatsal eğitim almamış bireyler bile kendi ihtiyaçlarını karşılarken seçici ve dikkatli seçimler yapmak için sanatsal öğelerin yardımına ihtiyaç duyabilir. Sanatı hayatlarının her döneminde kendi düşünce biçimlerine göre yorumlayarak kullanabilirler. Aldığı bir objenin estetik yönüne bakabilir, üzerindeki kıyafetin renk uyumuna dikkat edebilir, uyum konusunda ayrıntılara bakabilir, yerleştirmede seçici davranabilir.

Sanatsal üretimin objesi yani sanat yapıtı insanın elinden çıkmıştır. İnsanın ihtiyaçlarından sonraki döneminde gerek estetik bulma, gerek mutluluk, kendini ifade edebilme ve haz duygusu sonucunda meydana gelmiş bir ürün olan sanat yapıtının, insanın ilk ortaya çıkışından beri var olduğu görülmektedir. Sanat eseri binlerce yıldır varlığını sürdürebilen, her dönemine farklı duygular ve düşünceler yaşatabilen öyle bir varlıktır ki, sanatsal yapıtın yaratıcısının varlığı son bulsa bile eser yaşadığı tüm dönemler üzerinde etkilerini sürdürebilmektedir.

Görsel sanatlar eğitimi dersi, okullarda eğitim alan öğrencilerin sanatsal gelişimleri ve yaratım süreçlerinde, ortaya sanatsal etkinlikler koyarak toplumun sanatsal yapısına olumlu katkılar sağlayabilecekleri bir derstir. Dersin müfredat doğrultusunda işlenişi sonucunda, öğrencilerde sanatsal kazanımların elde edilmesi beklenmektedir. Sanatsal kazanımların elde edilmesi, gelecek nesillerin sanatı anlayan, koruyan, kullanan, uygulayan bireylerin oluşturduğu bir toplum olma yolunda önemli bir adım olacağı görülmektedir.

2.3.3. Müze

Müze kelime anlamı itibariyle “sanat ve bilim eserlerinin veya sanat ve bilime yarayan nesnelere saklandığı, halka gösterilmek için sergilendiği yer veya yapı” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2019). Nesnelere saklandığı ve aktarıldığı yapılar

olmanın yanı sıra müzelerin eğitim boyutunu ele alan tanımlarda yapılmıştır. Müzelerin toplumun eğitiminde ve kültürlenmesinde de rol oynadığından eğitim kurumu niteliği kazandığı ifade edilmektedir (Atik, 1999 akt Süzen, 2005)

Ayrıca müze, “sanatsal düşüncenin gerçek bilincini oluşturan ve gelişmesini pekiştiren en rasyonel alandır”. İster klasik, isterse çağdaş anlamda olsun müze; arkeoloji, sanat, kültür, bilim ya da insanı ilgilendiren, insanın yaşamında yer alan her türlü ürünü toplayan, onları koruyan, sergileyen, geçmiş ve gelecek arasında köprü görevi gören; eğitim, bilgilendirme ve araştırma imkanları sunan, kar amacı gütmeyen, bireylerin zevk almasını sağlayan, öğrenmeyi ve yaratıcılığı kolaylaştıran ve sürekliliği olan mekandır(Buyurgan ve Mercin,2005,s.31).

Bugün dilimizde de kullanılan “Müze” sözcüğü Grekçe “mouseion” kelimesinden türemiş olup, Yunan mitolojisinde Musa’lar (ilham perileri) adı verilen tanrıçalara adanan tapınak ve Atina’da Musa’lara ayrılan tepe anlamına gelmektedir. Aynı kelime “Museum” şeklinde Latince ve diğer batı ve dünya uluslarının dillerine geçmiştir. İngilizcede Museum, Fransızca Musee, Almandada Museum olarak kullanılmaktadır (Gerçek, 1999).

Eski çağlarda tapınaklarda saklanan ilk koleksiyonlar, tanrıların ve tanrıçalara (örnek olarak Yunanistan’da sanatların koruyucusu olan Musa’lara) adanmış eşya veya yazıtlardan ibarettir. Grek mabetlerine adanan sanat yapıtları kısmen hazine bölümlerinde (Thessauros’larda) korunmaktaydı.

Müze fikrine hizmet eden ilk kurum güzel sanatlara ayrılmıştır. M.S.II.yy’da yaşamış Yunan’lı yazar Pausanias’dan nakledildiğine göre; Atina Akropolü’ndeki büyük tören kapısı Propylon’un sol kanadına bitişik bir binanın bulunduğu, burada, resim koleksiyonlarının sergilendiği Pinakothek adı verilen bir resim galerisinin yer aldığı ve buranın halka açık olduğu kaydedilmektedir (Gerçek, 1999).

Bugünkü anlamda müzeler, insanların sanat ve kültür alanında fikren gelişmeleri ve sanat eserlerine karşı ilgilerinin artması sonucunda ortaya çıkmaya başlamıştır. Müzeler geçmişten kalan yapıtların yani insan hayatında her zaman var olan yapıtları toplayan, onların gerekli onarım ve bakımını yapan, insanların geçmiş

yaşam ve geleceklere arasında iletişim kurmalarına yardımcı olmak adına sergileyen, eğitim, bilgi ve araştırma imkanları sağlayan hayatın içinde sürekliliği olan kurumlardır.

İnsanlar, insanlık tarihi boyunca, unutmaya ve unutulmaya karşı sürekli bir direniş ve savaş içerisindedir. Buluşlar, her türlü gelişme ve ilerleme insan içindir. İnsan geçmiş dönem insanların nasıl yaşadıkları, ne yaptıkları, ne düşündükleri ile her dönemde ilgilenmiştir. Geçmişini bilemeyen geleceğini kuramaz düşüncesi tüm bireylerin kendilerinden önceki dönemlere ilgisini canlı tutmuştur. İnsanların ilk önceleri eski eşyaları atmama saklama düşüncesi, daha sonraki dönemlere de sakladıklarını başkalarına gösterme, sakladıklarının değerli ve değerli şeylere harcanan zaman, emek ve maddi giderlerin aslında gereksiz değil hayatın aşamaları arasında bağ kurmak için gerekli bir durum olduğu gerçeğine dönüşmüştür.

Bugünün modern müzeleri insanlık tarihinin tüm aşamalarını, elindeki koleksiyonlara göre ortaya koyan, günümüz insanına eğitim, estetik, tarih, kültür, vb. alanında sayısız olumlu eğitimsel katkılar sunan önemli ve saygıyı hak eden kurumlardır.

Müze Türleri

İnsanların eski zamanlardan beri ellerinde var olan objeleri biriktirme, saklama, koleksiyon oluşturma isteğiyle ortaya çıkan müzeler, süreç içerisinde kendilerini yenilemiş ve geliştirmişlerdir. Bu sürecin sonucunda da farklı türlerde müze oluşumları ortaya çıkmıştır (Buyurgan ve Mercin, 2005).

Müzeler

1. Koleksiyonlarına,
2. Bağlı oldukları yönetim birimlerine,
3. Hizmet ettikleri bölgeye,
4. Hitap ettikleri kitleye,
5. Koleksiyonlarını sergiledikleri mekanlarına,
6. İşlevlerine göre farklı müze türleri

Olarak altıya ayrılırlar (Buyurgan ve Mercin, 2005).

Koleksiyonlarına Göre Müzeler

- a- Genel müzeler
- b- Arkeoloji müzeleri
- c- Sanat müzeleri
- d- Tarih müzeleri
- e- Etnografya müzeleri
- f- Doğa tarihi ve jeoloji müzeleri
- g- Bilim müzeleri
- h- Planetaryumlar
- i- Endüstri müzeleri
- j- Ekonomüzeler

Bağlı Oldukları Kurumlara Göre Müzeler

- a- Devlet müzeleri
- b- Belediye müzeleri
- c- Özel müzeler
- d- Askeri müzeler

Hizmet Alanlarına Göre Müzeler

- a- Bölge müzeleri
- b- Halk müzeleri
- c- Ekomüze

Hizmet Ettikleri Topluma Yönelik Müzeler

- a- Uzmanlık müzeleri
- b- Çocuk sanat ve gençlik müzeleri

Koleksiyonlarını Sergiledikleri Mekanlara Göre Müzeler

- a- Açık hava müzeleri
- b- Anıt müzeler
- c- Müze evler

İşlevlerine Göre Farklı Müzeler

- a- Devrim müzeleri
- b- Sanal müzeler

Müzelerin Sorumluluk Alanları

ICOM (Uluslararası Müzeler Konseyi) 1946' da kurulan Uluslararası Müzeler Konseyi, UNESCO ile resmi ilişkileri sürdüren ve Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi ile danışma statüsünde olan bir sivil toplum kuruluşudur (Özen ve Demirdelen, 2011).

ICOM'un 1995'teki toplantısında, "toplumun ve gelişimin hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevreye dair tanıklık eden malzemelerin üzerinde araştırma yapan, toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonunda inceleyen, eğitim, zevk alma doğrultusunda sergileyen, kar düşüncesinden bağımsız, sürekliliği olan kuruluş" olarak tanımladığı müzenin bu tanımından yola çıkarak, beş sorumluluk alanı, bildiğimiz gibi, toplama, koruma, araştırma, sergileme ve eğitim ya da yorumdur (Onur, 2003). Müzeler bu sorumluluklarını ellerindeki imkanlar dahilinde yerlerine getirmeye çalışmaktadırlar.

Müzelerin beş sorumluluğundan en önemlisi eğitim olduğu görülmektedir. Eğitim müzelerin önemli bir sorumluluk alanı olarak görülmesine rağmen bu sorumluluk alanında yeterli bir gelişme gösterilemediği bilinen bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim öğretim mekanizmasının müzeler ile beraber işletilmesinde öğrencilere görsel sanatlar eğitimi dersinde sanat, sanat tarihi, estetik, görsel sanatlar biçimlendirme çalışmalarında öğrenilmesi gereken kazanımların daha etkin bir şekilde gerçekleştirilebileceği açıktır.

Okullar ve müzeler arasında karşılıklı eğitim işlevlerini geliştirme adına bir takım sıkıntılar olduğu okulların müzelere sadece müzeler haftasında kısa geziler düzenlemesinden ve müzelerin eğitim amacıyla kullanımı konusunda çok fazla kaynak olmadığından anlaşılmaktadır. Okulların dersler için müzeleri kullanma istekleri karşılıklı iletişim eksikliği vb. nedenlerle sağlanamadığından müzelerin sorumluluk alanları, son yıllarda araştırma, koruma ve iletişim olmak üzere üç temel işleve indirgenmiş bulunmaktadır. Müzecilik anlayışı ve işlevleri gelişimi, elit anlayıştan popüler anlayışa doğru, içe kapanık bir tutumdan, dışa açık bir uygulamaya yönelmiştir. Toplama ile başlayan nesne odaklı müzeolojik etkinlikler belgeleme, kataloglama ve koruma ile sürmüştür. Araştırma kadar, ekonomik, politik, eğitsel, kültürel ve toplumsal değişimler müzeleri insan merkezli bir konuma taşımıştır. Var olan koleksiyonların anlamını topluma açma gerekliliği müzeleri, 20. yy. da toplum ve insan olma bilincini ve yaratıcılığını yaygınlaştıran önemli bir eğitim kurumuna dönüştürmüştür.

Müzeler buldukları çevrelerde yaşayan bireylerin tarih, sanat, estetik, eğitimsel gelişmelerine görsel ve işitsel destek sağlayabilen önemli kuruluşlardır.

Toplumun temel taşı olan çocukların, yaşadıkları ortamların değerlerini bilme, o değerleri koruma, kendilerinden sonraki nesle aktarımını sağlayabilme bilincine erişebilmelerine okullar gerekli ders etkinlikleri ile katkıda bulunmaktadır.

Okulların ders programlarının belirli konularını ve bu konularda gerçekleşmesi hedeflenen kazanımları sanat galerileri ve müzelerde gerçekleştirdikleri dersler ile sağlayabilmeleri müzelerin olduğu kadar okullarında sorumluluk alanlarına girmektedir. Müzeler Milli Eğitim Bakanlığınca okul ders müfredatında bulunan derslere yardımcı olabilecek fiziki ve materyal eksikliklerine rağmen eğitimde yararlanılacak eserlere sahiptirler. Eğitimciler işleyecekleri derslerin gerekli konularını sınıf dışında müzelerde gerçek sanat yapıtları ile birebir çalışmalar yaparak öğrencilerine kazandırabilirler.

Müzelerin Misyonu ve Hedefleri

Ziyaretçisine hizmet vermeyi benimseyen müzeler, 1946'da UNESCO'ya bağlı olarak kurulan ICOM'un profesyonel görüş ve önerisiyle yeni yöntemler geliştirmeye yöneldiler. Günümüzde müzecilerin nesne odaklı, nesneye hizmet veren tavrı yerine, o nesnelerle insanların yaşamını olumlu olarak etkileyen hizmeti sunmasıyla, 1970'lerden itibaren bu alandaki değişimler ve sorgulamalarla müze türlerinde çoğalma, koleksiyon yönetim politikalarında yeni yaklaşımlar, sergilemenin iletişim odaklı tasarlanması, müze kadrosunda çeşitlilik, kadro için türlü müzecilik ders programları ve müze mekânlarında farklı yaklaşımlar gelişti (Onur, 2003). Ancak bunlar tamamıyla yepyeni, birbirini reddeden oluşumlar olmayıp, eklemelerle birbirini tamamlayan gelişmelerdir. Bu durum müzecilik etkinlik ve hizmetlerini sorgulayan ve gelişimi sağlayan bir çizgiyle mümkün oldu. İnsanı yarattığı birçok şeyi sergileyerek bireylerin ve toplumların birbirini tanıyıp anlamalarına ve insanlıklarıyla gurur duymalarına aracı olan müzeler, böylelikle her sorumluluk alanının yeniden değerlendirilmesi gerektiğini benimsediler.

Müzelerin koleksiyonları, onları yapanların şahsi görüşleriyle olmuşsa da, bugün, toplama, değerlendirme ve koleksiyonların sınıflandırılması, gruplandırılması, müze türlerinin artması kadar, müzelere giren ve çıkartılan yapıtların ve nesnelerin çok daha dikkatli kriterle değerlendirilmesine neden oldu.

Arkeoloji, Sanat Tarihi müzelerinden sonra bilim, etnografya müzelerine ve bunu takiben diğer müzelere ve doğal çevrenin korunmasıyla ilgili diğer kurumlara yönelmenin hızlanması, koleksiyonlarda belirli misyon, politika ve stratejilerin önlenmesiyle mümkün oldu.

Müzecilik Eğitim Politikaları

Çok önemli bir başka sorgulama ve gelişim doğal olarak müzelerin sergileme ve yorum işlevlerinde odaklanmakta, dolayısıyla iletişim konusunda da etkin olmaktadır. Nesnenin korunmasının bir devamı olarak, onun anlam ve bilgisinin topluma taşınmasını sağlayacak sergileme ve eğitim etkinlikleri müzenin eğitim politikası ile belirlenmektedir. Bu ise koleksiyon ve sergileme ile doğrudan bağlantısı olan bir işlevdir. Hiçbir sergileme tarafsız olmadığı gibi, diğer yargıları, tavırlar ve tahminleri içerdiğinden, diğer; nesne ve sergiyi açıklayan öğretici etiketler, galeride dağıtılan açıklayıcı yazılar, kataloglar, broşürler, rehberli turlar, konferanslar, filmler ve sempozyumların hepsinde esas olan sergilemedir.

Beştepe'ye göre son yüz yılda yaşanan hemen her alanda hızlı gelişme ve değişimlerin toplumları da etkilediği görülür. Bu gelişmelerden eğitim dizgelerinin de etkilendiği izlenir. Değişen ve artan eğitim taleplerini karşılamak için ülkeler eğitim dizgelerini gözden geçirmekte ve farklı çözüm yolları ortaya koymaya çalışmaktadırlar(Beştepe,1995).

Müzenin yorumlama ve sergileme işlevleri belli bir görev doğrultusunda yapılmamış, izleyici kitlesinin ihtiyacı saptanmamışsa, iletişim sağlamamış olması doğaldır. Müzenin bir verici olarak kabul edilmesi, müzenin amaçlarını, izleyicinin geniş tepkisini ve duygusal tavırlarını tam olarak değerlendirmektedir. Onur (2003) tarafından şöyle ifade edilmektedir:

“Bu sergilemenin iletişimi sağlayan, salt nesnenin estetik sunumuna dayanmayan, onun işlevsel değerlerini de gösterebilen, geçmişle şimdiki zamanı birbirine bağlayan, konstrüktif bir eğitim anlayışıyla kurgulanması, didaktik sunuş, uyarım- tepki keşif öğrenme yöntemlerinin denenmesi ve karşılaştırılmasıyla mümkün olmuştur”.

Konstrüktif sergileme, çoklu giriş ve sonuç noktaları olup, aktif öğrenme yöntemleri ve farklı görüş açıları bulunan, izleyicileri amaç ve düşüncelerle

bağlayan, farklı malzeme ve birikimleri sağlayan, izleyicinin okul programlarına bağlı deneyler yapmasına ve sonuçları bulmasına neden olacak bir sergileme olmasıyla, bakıp unutmak yerine, yaparak hatırlamasıyla başarıya ulaşmaktadır. İşte bu nedenle eller üstünde terminolojisi ve bu bağlamda deneysel olanaklar yöntem olarak yaygınlaşmıştır. İşin ilginç yanı hands-on terminolojisi, çoğunluk bilgisayarlı işlemleri içerdiği sanısıyla, yöntem olarak farklı alanlarda yaygınlaşmamıştır. İzleyiciye sorular soran ve yanıtları sergilemede aratan yöntem, bu kavramın önemli bir parçasıdır.

Müze Kadroları

Müze kadrosunun genişlemesi ve çeşitlenmesi, onun sorumluluk alanına iletişimin girmesiyle mümkün olmuştur. Eğitim ve iletişim işlevleri 50' li yıllarda başlamış, 70'li yıllarda daha geniş bir çevrede kabul görmüş, farklı sorumluluk ve yetki alanları ve müzecilik eğitimi görme gereği daha da yerleşmiştir.

Bugünün müzecilerinin kendi başlarına değil, bir ekip olarak çalışmaları müzecilik alanının disiplinler arası gereği olarak yapılanması, müzecilikte yönetim, küratörlük ve eğitim alanlarında uzmanların paylaşmasına ve doktora programlarına yol açmaktadır. Müze koleksiyonlarıyla ilgili bir anabilim dalından mezun olduktan sonra müzede uygulamayla uzmanlığın mümkün olduğu düşüncesi birçok tartışmadan sonra kabul görmekteyse de profesyonel nitelik için orta yaş eğitimini ya da meslek içi eğitimin gerekli olduğu önerilmektedir (Onur, 2003). Müze kadroları içerisinde eğitim öğretim kurumları ile gerekli iletişim, yazışma ve ziyaret programlarını düzenleyebilecek, eğitim öğretim yılı içerisinde okul- müze etkileşimini en üst düzeyde sağlayabilecek yeterli personellerin olmaması önemli bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Müzeler ile eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren okullar arasında etkili bir ziyaret programlarının çıkarılmasında müzelerin eğitim personellerinin etkisi büyük olacaktır. Müze personellerinin eğitim öğretim yılı başında okulları kendi sergileme ve bu sergileme imkanlarının eğitim alanındaki olanaklarını okulların idari ve eğitim kadrolarına anlatmaları için okul gezileri yapmaları doğru olacaktır. Kültürel, sanatsal, tarihsel değere sahip sanat eserlerinin toplumun en temel yapı taşı sayılan öğrencilere ulaştırılıp, onların gelişimine uygun biçimde faydalanmalarını sağlamak okullar kadar müze kadrolarının da görevidir.

Çağdaş Eğitim Ortamları Olarak Müzelerin Kullanımı

Beştepe (1995)ye göre müzelerin tüm işlevlerinin yanı sıra eğitim işlevinin son yıllarda daha da öne çıktığı açıktır. Bireyin değişen eğitim gereksinimleri eğitim dizgilerinde değişikliğe neden olurken, bilgiye ulaşmada hemen her ortamdan doğru bir biçimde yararlanma yollarının araştırıldığı izlenir. Bireyin eğitim gereksinimi müzelerin eğitim rolünü de etkilemiş ve müzeler yaşayarak, deneyerek öğrenilen; ziyaretçinin aktif olduğu bir öğrenme alanına dönüşmüştür. Müzelerin eğitim öğretim olanaklarının verimliliğinin artırılmasında hem eğitim dizgesine hem de müzelere görev düşmektedir(Beştepe,2017).

Eğitim programlarında yer alan pek çok dersin içeriğine müzeler koleksiyonlarında ki birinci el bilgilerle destek; eğlenceli ve etkin katılımlı bir öğrenme ortamı sunar. Dolayısıyla görsel sanatlar öğretimi kapsamında anasanat atölye, desen, temel tasarım, estetik, sanat tarihi, sanat eleştirisi gibi derslere de sanat eserleri aracılığıyla öğrenme ortamı sağlar. Sanata ilişkin konuların müze ve galerilerle işbirliği halinde işlenmesini desteklemek ve bunun yollarını göstermektir (Beştepe,1995) .

Görsel sanatlar eğitimi dersinde dönemin yaşayış biçimleri, sanata bakış ve uygulamaların çeşitliliği göz önüne alındığında okulların eğitim mekanı olarak kullanımının dışında farklı öğrenme mekanlarının da kullanımının bir zorunluluk olması gerektiği görülmektedir. Okullar genel anlamda ders ve eğitim etkinliklerini okul sınırları içerisinde yapmaktadırlar. Farklı mekanların eğitim amaçlı kullanılması öğrencilerin kazandırılması gerekli olan davranışlara ve öğrenilmesi gereken konulara daha kolay uyum sağlamalarına olanak verebilir. Farklı mekanlar olarak verilebilecek örnekler eğitimcinin yani öğretmenin ve okul idarecilerinin okul sınırları dışında da ders işlenebileceğini algılayabildikleri mekanlardan oluşmaktadır. Farklı mekanlara örnek olarak müzeler, galeriler, sanatçı atölyeleri, planetaryumlar, doğal yaşam parkları vb. yerler verilebilir. Eğitimin amacı öğrencilerin bilgiye en doğru en basit ve kalıcı ulaşmasının gerçekleştirilmesidir. Bu amacın gerçekleşebilmesi için geleneksel yöntemlerden farklı olarak değişik materyaller ve mekanların kullanımının gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu mekânların en etkili olanlarından biri de gerçek sanat yapıtlarının saklandığı, korunduğu ve sergilendiği

mekanlar olan müzelerdir. Müzeler sakladığı, koruduğu ve sergilediği eserler ile yaşamın geçmiş ve gelecek arasındaki köprüleridir. Müzelerdeki eserler gerek çalışma gerekse ziyaret amacıyla orada bulunan öğrencilerle müze arasında bir bağ oluşumunu sağlar. Ziyaret eden öğrencilerin var olan bilgilerinde genişleme, derinlikli düşünce ve yorum muhakeme gücü kazandırır. Müzelerdeki eserlerle karşılıklı çalışma ortamının yarattığı paylaşım zamanları, öğrencilerin duygu dünyalarını geliştirip, yaratıcı süreçlerine olumlu katkılar sunacaktır. Okul ortamının dışında gerçek eserlerin bulunduğu ortamı ve bu ortamın teneffüs ettirdiği olumlu havayı hisseden öğrenciler geleneksel eğitim ortamından farklı olarak heyecan verici, öğrencilerin aktif olduğu, öğrenmenin daha kalıcı gerçekleştiği bir eğitimin olanaklarına kavuşacaklardır. Müzeler devlet ve özel müzeler olarak ayrılmasına rağmen eğitim amacı çerçevesinde ellerindeki tüm imkanları toplumun temel taşı olan öğrencilerin eğitimi için kullanmaya ve kullandırmaya gönüllüdürler. Müzeler sanatın, estetiğin, kültürün, tarihin, dokunun, biçimin vb. özelliklerin ve güzelliklerin bir arada olduğu belki de tek kurumlardır. Eğitim kurumlarının görsel sanatlar eğitimi ve diğer derslerin öğretimi için kullanmak isteyeceği müzelerin, kapılarını eğitimin en değerli bireyleri olan öğrencilere açmaları, müzelerinde topluma açılmasında ve toplum tarafından anlaşılmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

Müzedeki Eğitim Uygulamalarına Yönelik Yapılan Araştırmalar

Müzeler, her kademe eğitim öğretim programlarında yer alan pek çok dersi koleksiyonlarıyla destekler niteliktedir. Rose'a göre " okul dersleri arasında, müzelerde var olan malzemedan, doğru olarak kullanıldığı takdirde, daha canlı bir hale getirilemeyecek olanı yoktur (Rose, 1958 akt. Beştepe, 1995; 31).

Ülkemizde müzelerin eğitim amacıyla kullanılması çalışmalarında okullarda öğretilen ders müfredatını daha etkin ve daha kalıcı olarak öğretilmesi adına yapılmış çok fazla kaynağa rastlanmamakla beraber aşağıda bu konu üzerine yapılmış araştırmalardan örnekler sunulmuştur.

Güler (2011), tarafından yapılan planlı bir müze gezisinin ilköğretim öğrencilerinin tutumlarına etkisini incelemek için yapılan çalışmada, oluşturulan

deney ve kontrol gruplarının müze gezisi sonucundaki tutumları ölçek aracılığıyla belirlenmiş ve sonuçların deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir.

Sosyal bilgiler dersinde müze eğitimine ilişkin yapılan nitel araştırmada (Egüz ve Kesten, 2012) öğretmen ve öğrenci görüşlerine başvurulmuş ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Müze ziyaretleri konusunda öğretmenlerin bürokratik süreçlerin uzunluğu isteklerinin azaldığını ve bu konu hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını ortaya konmuştur. Öğretmenlerin bu konuda teşvik edilmeleri, bilgilendirilmeleri ve desteklenmelerinin gerekliliği ifade edilmiştir.

Çakan (2011) tarafından yapılan röprodüksiyon konusunun müze eğitim ortamında işlenilmesi konusundaki çalışmasında görsel sanatlar dersinin müze eğitim ortamlarının yaptığı katkıları incelemeyi amaçlamaktadır. Yapılan deneysel çalışmada 7.sınıf röprodüksiyon konusunun kazanımları incelenmiş ve müzenin eğitim ortamı olarak kullanılmasının olumlu katkıları sağladığı ifade edilmiştir. Öğrencilerin müze eğitim atölyelerinde daha istekli çalıştığı, orijinal eserleri gördüklerinden motivasyonlarının arttığı, daha kalıcı öğrenmelerin gerçekleştiği belirtilmiştir.

Üztemur (2017) tarafından 7.sınıf sosyal bilgiler dersi öğretimi bağlamında müzeler ve tarihi mekanların öğretim etkinlikleri açısından uygulanması ve geliştirilmesi açısından bir eylem araştırması yapılmıştır. Ortaokul öğrencileri ile yapılan tarihi mekanlara ve müzelere yapılan ziyaretler sonucunda gözlemler yapılmış ve veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerde gözlem, değişim ve sürekliliği algılama, sosyal katılım, tarihsel empati, mekânı algılama ve zaman ve kronolojiyi algılama becerilerinin geliştiği belirtilmiştir.

Müze eğitiminin gerekliliği üzerine yapılan çalışmada müze eğitiminin aktif öğrenme platformu olarak önemi ve lisans düzeyinde öğretmen adaylarının bilinç kazandırılması ifade edilmiştir (Şar ve Sağkol, 2013).

Şahan (2005) müze ve eğitim adlı çalışmasında müzede çok yönlü ve etkili öğrenmenin önemini ve yararlarını pekiştirdiğini belirttiği çalışmada müze kavramını ve müze eğitim ilişkisi ifade edilmiştir. Burada araştırmacı sınıf ortamında

oluşturulamayan atmosferin müzelerde oluşturulduğu ve farklı yetenek ve becerilerin ortaya çıkmasında müzelerin etkili olduğu ortaya konmuştur.

Bülbül (2016), müze ile eğitim yoluyla ortaokul öğrencilerinde kültürel miras bilinci oluşturma başlıklı çalışmasında kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasında müzelerin önemli bir görev üstlendiğini ifade etmektedir. Müzedeki inceleme sonrasında sanatsal uygulama süreci öğrencilere inceledikleri eserlerin üç boyutlu uygulamasını yaptırma şeklinde düzenlenmiştir. Öğrencilerin müzedeki eserler ile ilgili sanat tarihi bilgisi edinebilme, seçtikleri bir eseri derinlemesine analiz edebilme ve bu eserlerin çizimlerini yapmaya ilişkin aşamalara yer verilmiştir. Öğretmenlerin müzede etkinliklerine yer vermek istemesine rağmen çeşitli gerekçelerle bunlardan kaçınıldığı belirtilmiştir.

Mercin (2008) görsel sanatlar dersinin müze ve sınıf ortamında işlenişine ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesine yönelik yaptığı çalışmasında iki farklı ortamda gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin müzede gerçekleştiren öğrencilerin sanat değerini fark ettikleri, dersten hoşlandıkları diğer grupta ise dersin sıkıcı geçtiği benzer şekilde devam etmek istemedikleri belirtilmiştir. Görsel sanatlar eğitiminde sınıf dışı ortamlardan özellikle müzenin desteklenmesi araştırma sonuçlarının en önemli çıkarımlarını oluşturmaktadır.

2.4. Görsel Sanatlar Eğitime ve Müze İlişisine Yönelik Alanyazında Yer Alan Çalışmalar

Bu bölümde görsel sanatlar eğitimi ve müzelerle olan ilişkisini çeşitli açılardan ele alan çalışmalara yer verilmiştir.

Durmuş (2011), görsel sanatlar dersinde müze bilinci kazandırılması amacıyla illüstrasyon tekniğinden yararlanılması başlıklı çalışmasında öğretmenlerin bu amaçla yapılan etkinliklerle ilgili görüşlerini almış ve sonuçta derste başarılarını artacağını öğrenci katılımlarının yüksek olacağı yönünde görüşler olduğunu belirtmiştir.

Akengin (2011) ilköğretim 6. sınıf görsel sanatlar dersinde müze kaynaklı işbirliğine dayalı öğretim yönteminin öğrenci kazanımlarına etkisinin incelendiği çalışmada geliştirilen başarı testi geliştirilmiş ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. İşbirliğine dayalı müze eğitiminin uygulandığı deney grubunda başarı testi sonuçlarının ve öğrenci görüşlerinin deney grubu lehine farklılaştığı belirtilmiştir.

Hacısalıhoğlu (2013), ortaöğretim görsel sanatlar eğitiminde tarihi çevre ve müze bilincinin incelenmesi başlıklı çalışmada ortaöğretim görsel sanatlar dersi programı incelenmiş, zaman ve mekan yetersizliğinin yanı sıra bu alanda yetişmiş eğitimcilerin yetersizliği, bütçe eksikliği gibi nedenlerle uygulamadan uzak teorik, yüklü programların olduğu ifade edilmiştir.

Kök (2010), İlköğretim okulları görsel sanatlar dersinde müze bilinci öğrenme alanına yönelik yaratıcı drama uygulamaları ve öğrenci görüşlerinin incelendiği çalışmada müzelerin sanat eğitiminde etkin kullanılmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Yaratıcı drama ve müzenin eğitim ortamı olarak kullanılmasının verimi en üst düzeye çıkaracağı düşüncesiyle uygulamalar yapmış ve öğrencilerle görüşmeler yaparak veriler toplamıştır. Sonuç olarak müzelere yönelik olumlu algılamaların sağlanmasında ve kazanımların gerçekleşmesinde olumlu katkılar yaptığı ifade edilmiştir.

Koçak (2010), İlköğretim görsel sanatlar eğitimi dersindeki müze etkinliklerine yönelik, öğrenci, öğretmen ve müze yetkililerinin görüşleri adlı çalışmada nitel ve nicel yöntemlerle veriler toplanmıştır. Veriler doğrultusunda bazı müzelerde, gezi esnasında uygulamaya yönelik çalışmaların yapılamadığını, gezi sonrasında ise baskı veya biçimlendirme malzemeleri ile yapılan üç boyutlu çalışmaların daha çok kullanıldığını, drama, tartışma ve araştırma yöntemlerinin uygulamalı çalışmalardan daha az kullanıldığını ifade etmiştir. Ayrıca öğrencilerin müze ziyaretleri öncesinde bilgilendirilmediği, kurallara uygun geziler yapılmadığı ve müze atölyelerin olmadığından dolayı uygulama etkinliklerine yer verilemediğine ilişkin görüşler ortaya çıkmıştır.

Ertem (2015), görsel sanatlar dersinde müzelerden yararlanma düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesine ilişkin çalışmada çeşitli

değişkenlere göre müzelerin kullanılmama nedenleri araştırılmış ve bu doğrultuda veriler toplanmıştır. Müzeleri kullanmama nedenleri arasında programların uygun olmaması, öğretmenlerin yeterli deneyimleri olmaması, müzelerde yeterli uzmanların olmaması ve zamanın yetersizli gösterilmiştir.

Şanlıer (2018), ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersi müze uygulaması başlıklı çalışmasında nitel araştırma teknikleri ile veriler toplanmıştır. Döküman incelemesi ve görüşmeler sonucunda öğrencilerin empati yapma, estetik bakış açısı kazanma, kendini ifade edebilme gibi becerilerin müzede eğitim etkinlikleri ile kazandırıldığı sonucuna varmıştır.

Canlı (2016), İlkokul 4. sınıf görsel sanatlar dersinde sanal müze uygulamasına ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin incelediği çalışmasında sanal müze etkinlikleri gerçekleştirmiş ve çeşitli paydaşlardan görüşler almıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda veli, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin sanal müze etkinliklerinin görsel sanatlar dersine olumlu katkıları yaptığı yönünde olduğu ifade edilmiştir.

Süzen (2005), İlköğretim okullarında görevli yöneticilerin ve resim-iş öğretmenlerinin müze ve sanat galerilerinin görsel sanatlar (resim-iş) eğitimi amaçlı kullanılmasına ilişkin görüşlerinin incelendiği çalışmasında öğretmenlerin ihtiyaç duydukları hizmetiçi eğitimlerin düzenlenmesi ve öğretim programında "müzelerde görsel sanatlar eğitimi uygulamaları" derslerine ve ders kitabına yer verilmesinin gerekliliği ayrıca, müze-okul-öğretmen işbirliğinin sağlanmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Atilla (2017), Görsel sanatlar dersi müze eğitimi konusunun 8. sınıf öğrencilerinin sanatsal değerlendirme yapabilmelerine olan etkilerinin incelenmesi başlıklı çalışmasında deneysel desenle araştırmasının verilerini toplamış sanatsal değerlendirme becerisini müze etkinliklerinin uygulandığı deney grubu ile sınıf içi etkinliklerin uygulandığı kontrol grubu sonuçlarıyla karşılaştırmıştır. Verilerin analizi sonucunda deney grubu lehine anlamlı farklar elde etmiştir.

Akyürek (2011), İlköğretim 1. kademe görsel sanatlar dersinde müze eğitiminin tarih ve kültür bilinci oluşturmadaki önemi başlıklı çalışmasında disipline dayalı sanat eğitimi çalışmasına dayanarak öğrencilerdeki tarih ve kültür bilinci eksikliklerini tespit etmek amacıyla veriler toplamıştır. Araştırmanın bulgularında öğrencilerin görsel sanatlar ve müze etkinlikleri arasında ilişki kuramadığı, müzelerde etkinliklerde bulunmadıkları pasif oldukları ve üzerinde yaşadıkları topraklarda başka uygarlıklarında yaşadığına tanıklık etmedikleri görülmüştür. Ancak müzede yaşadıkları deneyimler sonucunda müze ve tarihi eser hakkında, bilgilerini, görüşlerini genişlettikleri görülmüştür.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması, grup uygulamalarına yönelik genel açıklamalar, deneysel uygulama ve verilerin analizine ilişkin bilgilere verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada 7. sınıfların görsel sanatlar dersini sınıf dışında müzeler veya gerçek sanat eserlerinin bulunduğu ortamlarda işlemenin öğrencilerin ders başarısına olan etkisini ortaya koymaya çalışan deneme modelinden yararlanılmaktadır. Araştırmada birden fazla grup kullanılması (deney-kontrol) ve grupların yansız rastgele (random) seçilmesinden dolayı gerçek deneme modellerinden öntest – sontest kontrol gruplu model seçilmiştir. (Karasar, 2018).

Tablo 1: Öntest- Sontest Kontrol Gruplu Yarı-deneme modelin sembollerle gösterilmesi

Grup	Seçim	Öntest	İşlem	Sontest
DG		T1		T3
KG		T2		T4

DG: Deney Grubu

KG: Kontrol Grubu

T1: Deney grubu öntest ölçümleri

T2: Kontrol Grubu öntest ölçümleri

T3: Deney Grubu sontest ölçümleri

T4: Kontrol Grubu sontest ölçümlerini göstermektedir.

Araştırmanın bağımsız değişkeni öğretimin yapıldığı ortam, bağımlı değişken ise öğrenci ders başarısı olarak belirlenmiştir.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Bodrum Cumhuriyet Ortaokulunda eğitim görmekte olan 7/D-E sınıfı öğrencileri oluşturmaktadır. Deney grubunda 19, kontrol grubunda 19 öğrenci bulunmaktadır. Deney ve kontrol grubunda yer alacak öğrenciler kura yöntemi ile seçkisiz belirlenmiştir. Adı geçen okulun seçilmesinde bulunduğu konum itibarıyla müzeye ulaşımındaki kolaylığı, öğrenci özellikleri gibi bazı ölçütlere dikkat edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanması sürecinde aşağıda örneği verilen gözlem formu kullanılmıştır. Kullanılan değerlendirme formu Ek-2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesinde belirlenen ölçütler

		Sınıf Ortamı	Müze
Röprodüksiyon	Kağıda Yerleştirme		
	Ayrıntıyı Görme		
	Çizgi Değerleri		
Mozolenin Çizimi	Kağıda Yerleştirme		
	Ayrıntıyı Görme		
	Çizgi Değerleri		
Modelden Çizim	Kağıda Yerleştirme		
	Ayrıntıyı Görme		
	Çizgi Değerleri		

Ön test ve son test ölçümleri için öğrencilerin görsel sanatlar dersinde kullanması gereken temel becerilere yönelik düşüncelerini belirlemeye çalışan

araştırmacının hazırladığı anket formu uygulanmıştır (Ek 1). Geliştirilen anket formu alan uzmanlarından ve tez danışmanından görüş alınarak geliştirilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma sırasında kontrol grubu öğrencileri çalışmalarını sınıf ortamında akıllı tahtaya yansıtılan görüntüler ile yapmış olup bu sırada sınıfta ki gözlemler ve yapılan uygulamalar sonucunda öğrencilerin performansları kayıt altına alınmıştır. Deney grubu ğrencilerinde ise görsel sanatlar dersinin aynı kazanımları sınıf dışı öğrenme ortamlarından biri olan gerçek sanat yapıtlarının sergilendiği Bodrum Mozole Anıt Müzesi'nde yapılan eğitim ğretim etkinlikleri ile kazandırılmaya çalışılmış, yapılan uygulamalar sonucunda öğrencilerin performansları kayıt altına alınmıştır. Yapılan uygulamalı çalışmaların sonucunda, likert tipi lme aracı kullanılarak verilerin toplanması sağlanmıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerden, uygulama öncesinde hazırlanan anket formları ile n test verileri toplanmıştır. Uygulamanın ardından aynı anket formu deney ve kontrol gruplarına uygulanarak son test verileri toplanmıştır.

Tablo 3: Verilerin toplanmasına ilişkin sürecin aşamaları

	ntest	Uygulama	Sontest
Deney Grubu	Anket Formunun uygulanması	Müzede ğretim etkinlikleriYapılan uygulamaları lme alışmaları	Anket Formunun uygulanması

Kontrol Grubu	Anket Formunun uygulanması	Sınıf ortamında öğretim etkinlikleriYapılan uygulamaları ölçme çalışmaları	Anket Formunun uygulanması

3.5. Uygulama Aşamaları

Görsel sanatlar eğitimi ders programında bulunan görsel biçimlendirme öğeleri (çizgi, ayrıntı, kompozisyon) konularını iki 7. sınıf öğrencilerine sınıf ortamında ve okul dışı eğitim mekanı olarak kullanılabilen müzede öğretmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılacak öğretim etkinliklerine ilişkin ders planları hazırlanmıştır. Çalışmanın aşamalarına random yöntemiyle sınıfların hangi mekanda çalışacaklarının tespit edilmesi ile başlanmıştır. Kura yöntemi ile 7-D sınıfı öğrencilerinin deney grubu olarak okul dışı ortamda ders işlenmesi, 7-E sınıfı öğrencilerinin de aynı konuları sınıf ortamında işlenmesine karar verilmiştir. Uygulamalar öncesi her iki öğrenci grubuna da sınıflarında 1 ders saati süre içerisinde öntest adı altında 10 soruluk bir çalışma kâğıdı dağıtılarak cevaplandırılması istenmiştir. Çalışma kâğıtlarının toplanıp değerlendirme aşamasından sonra 3 haftalık uygulama aşamasına geçilmiştir.

1.Hafta kontrol grubu öğrencilerine sınıf ortamında akıllı tahtaya yansıtılan sandalyeye oturtulmuş bir model resmini çizmeleri istenerek çalışma başlatılmıştır. Çalışma öncesinde 5 dakikalık zaman diliminde çalışmanın çizgisel bir çalışma olduğu iyi gözlem yapılması gerektiği, çalışmada ayrıntıya dikkat etmeleri, çalışma kâğıdına modeli iyi yerleştirmeleri yani kompozisyona dikkat etmeleri gerektiği detaylıca anlatılmış ders bitiminde yapılan çalışmaların arkasına adı soyadı yazılarak öğretmene teslim etmeleri istenmiştir. Ders saatinin sonunda yapılan çalışmalar tarafımdan toplanarak değerlendirilmek üzere dosyalanmıştır.

Resim 1: Kontrol Grubunun Modelden Çizim Çalışmaları

1.Hafta deney grubu öğrencileri gerekli malzemelerin temini ile (kağıt, kalem, altlık vb.) mozelyum anıt mezar müzesine gidilmiştir. Çalışma öncesi müzenin bahçesinde çok kısa bir gezinti yapılmış çalışma için uygun alan tespit edilerek çalışma için kontrol grubu ile aynı konu olan modelden çizim için gönüllü bir öğrenci model olarak oturtulmuştur. Modelin etrafına çizim yapmak üzere yerleşen öğrencilere dersin çizgisel bir çalışma olduğu, iyi gözlem yapılması gerektiği, çalışmada ayrıntıya dikkat etmeleri, çalışma kağıdına modeli iyi yerleştirmeleri yani kompozisyona dikkat etmeleri gerektiği detaylıca anlatılmış ders bitiminde yapılan çalışmaların arkasına adı soyadı yazılarak tarafıma teslim etmeleri istenmiştir. Ders saatinin sonunda yapılan çalışmalar tarafımdan toplanarak değerlendirilmek üzere dosyalanmıştır. Müze okul arasındaki mesafe 5 dakika olduğu ve müzeye ulaşımı teneffüste sağladığımız için çalışma zamanı bakımından kontrol grubu ile herhangi bir değişiklik göstermeden aynı 40 dakikalık ders saati içerisinde çalışma sonuçlanmıştır.

Resim 2: Deneç Grubunun Modelden Çizim Çalışması

2.Hafta kontrol grubu öğrencilerine 5 dakikalık çalışma öncesi bodrum mozelyum anıt mezarı ve bu anıt mezarda bulunan rölyefler hakkında kısa bir bilgi vererek akıllı tahtadan mozelyum da bulunan rölyef grubundan bir resmi yansıtarak ders başlatılmıştır. Ders aşamasında yapılacak çalışmada çizgi değerleri, ayrıntı ve kağıda yerleştirme konularının öneminden bahsedilip çalışmaların değerlendirilme aşamalarında anlatılan özelliklere göre değerlendirileceği öğrencilere anlatılmıştır. Anıt mezarda bulunan rölyeflerin önemini kavradığı düşünülen öğrenciler çalışmalarını ders saati sonunda adı soyadı yazarak tarafıma teslim etmişlerdir. Çalışmalar daha sonra değerlendirilmek üzere tarafımdan dosyalanmıştır. Öğrencilere ait çalışmalardan bazı örnekler Ek-3'te sunulmuştur.

Resim 3: Kontrol Grubunun Rölyef Çalışması

2.Hafta deney grubu öğrencileri sınıf dışı öğrenme mekanı olarak kullandığımız gerçek yapıtların sergilendiği mekan olan Bodrum Mouselyum anıt müzesinde rölyef çalışmasını yapmak üzere gerekli çalışma malzemeleri ile teneffüs saatinde müze bahçesin hazır bulundular. Kısaca rölyeflerin incelenmesi ve uygun rölyefin tarafımdan tespit edilmesi ile birlikte çizimi yapılacak rölyefin etrafında uygun çalışma alanlarını yaratarak ders başlatıldı. Çalışma öncesi kısaca rölyefler hakkında bilgi vererek çalışma başlatılmıştır. Ders aşamasında yapılacak çalışmada çizgi değerleri, ayrıntı ve kağıda yerleştirme konularının öneminden bahsedilip yapılacak çizimlerin değerlendirme aşamalarında anlatılan özelliklere göre değerlendirileceği öğrencilere anlatılmıştır. Öğrenciler anıt mezarda daha coşkulu ve istekli çalıştıkları gözlemlenmekle birlikte daha sonraki tüm çalışmaların müzelerde yapılabilmesi hakkında istekte bulunmaları bu görüşümü destekler niteliktedir. Uygulama sonucunda yapılan çalışmalar adı soyadı yazılı olarak tarafımdan teslim alınarak sonra değerlendirilmek üzere dosyalanmıştır. Örnekler Ek-3'te sunulmuştur.

Resim 4: Deney Grubunun Rölyef Çalışması

2.Hafta kontrol grubu öğrencilerine dünyanın 7 harikasından biri olan Bodrum mouselyum anıt mezarı hakkında kısa bir bilgi vererek akıllı tahtadan anıt mezarın görüntüsünü çalışma kağıtlarına çizmeleri istenmiştir. 5 dakikalık anıt mezar hakkındaki ilgi uyandırma etkinliği sonrasında yansıtılan görüntünün, çizgi değerleri, ayrıntı ve kağıda yerleştirme biçimlerine dikkat edilerek uygulamaya başlamaları istenmiştir. Öğrencilerin yansıtılan görüntüye bakarak yaptıkları çalışmalar ders saati sonunda adı ve soyadı kontrolü yapılarak toplanmış değerlendirilmek üzere tarafımdan dosyalanmıştır.

3.Hafta deney grubu öğrencileriyle dünyanın 7 harikasından biri olan Bodrum Mouselyum anıt mezarında çalışmak üzere teneffüs saatinde müzeye gidilmiştir. Müze bahçesinde kısa bir dolaşma sonrasında Mouselyum anıt mezarın tarihçilerin anlatımına uygun olarak yapılmış maketinin bulunduğu özel odaya girerek çalışma başlatılmıştır. 3 boyutlu maketin iyice gözlenmesi sonucunda 5 dakikalık anıt mezar ile ilgili bilgi verilmiştir. Öğrencilerin maketi görebilecekleri şekilde yerleşmeleri sonucunda çalışmaya çizgi değerleri, ayrıntı ve kağıda yerleştirme biçimlerine dikkat ederek başlamaları istenmiştir. Öğrencilerin ders saati içerisinde yaptıkları çalışmalar ad soyad yazarak tarafıma teslim edilerek uygulama sonlandırılmış, çalışmalar değerlendirilmek üzere tarafımdan dosyalanmıştır.

Resim 5: Deney Grubunun Mozelyum Çizimi Çalışması

Resim 6: Deney Grubunun Mozelyum Çizimi Çalışması

Yapılan uygulamalar sonucunda görsel sanatlar eğitiminde biçimlendirme ünitesinin çizgi değerleri, ayrıntı ve kompozisyon konularının her iki grup tarafından farklı mekanlar ve farklı objeler (biri görüntü, diğeri gerçek yapıt) ile aynı zaman diliminde aynı eğitimci tarafından işlenmesinin sonuçlarını tespit edebilmek adına, her iki gruba çalışma öncesi uygulanan 10 soruluk öntest çalışması sontest olarak bir ders saatinde yaptırılmıştır. Çalışma 1 hafta öntest, 3 hafta uygulama, 1 hafta sontest olarak toplam 5 hafta sürmüştür. Çalışmanın sonuçlanması her iki grupta da aynı zaman diliminde gerçekleşmiş olmakla beraber öğrencilerin çalışmalara olan ilgi ve istekleri bakımından da farklılıkların olduğu bir çalışma olmuştur. Kontrol grubu

öğrencileri var olan eğitim öğretim faaliyetlerini alışlagelmiş ders mekanı olan sınıfta işleyerek çalışmalarını tamamlarken, deney grubu öğrencileri gerçek sanat yapıtlarının sergilendiği ve eğitimde kullanılması gereken mekanların en önemlilerinden biri olan müzede, belirlenen konuları ders olarak işleyerek çalışmalarını tamamlamışlardır. Her iki grup da dersin gerektirdiği kazanımları dersin işleniş aşamalarına göre sonuçlandırmışlardır. İki grup çalışma ve çalışmalara hazır bulunuşluk anlamında farklılıklar göstermişlerdir. Kontrol grubu derslere günlük, rutin her zaman ki hazırlık biçimiyle farklılaşmayan bir hazırlık ile katılırken, deney grubu öğrencileri müzeye gitme öncesi ders ve konu ile ilgili sorular sorarak heyecanlı bir dersin ve öğrenmenin gerçekleşeceğini öngörmemi sağlamışlardır.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırmada görsel sanatlar dersinin öğretim etkinliklerinin yapıldığı ortamlar olarak sınıf ve sınıf dışı mekan olarak müze kullanılmıştır. Müzede sınıf dışında yapılan öğretimin ve okulda sınıf ortamında yapılan öğretimin sonuçlarına göre öğrencilerin görsel sanatlar eğitimi dersinin başarısına yönelik etkisinin araştırıldığından, sınıf dışı öğrenme mekanı olarak müzede eğitim etkinlikleri bağımsız değişken, öğrencilerin sınıf ortamında işledikleri görsel sanatlar dersi başarısı ise bağımlı değişkeni oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı ve alt amaçları çerçevesinde öğrencilere uygulanan anket formu ve değerlendirme ölçeklerine ilişkin veriler SPSS 25.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programıyla değerlendirilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının öntest verilerinin karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t testi, benzer şekilde deney ve kontrol gruplarının sontest verilerinin karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t testi, her iki grubun uygulama sonucu elde edilen değerlendirme formu ile ön test- son test verileri karşılaştırılırken bağımlı gruplar t testi kullanılmıştır. Puanlar arasındaki farklılık incelenirken 0,05 anlamlılık düzeyine bakılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiği yine adı geçen uygulama aracılığıyla incelenmiştir. Ayrıca t testi yapılmadan önce varyanslar arasında anlamlı bir fark olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir (Can, 2016). Bu nedenle Levene Testi ile grupların varyanslarının eşit olup olmadığı sınanmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde verilerin analizinde elde edilen bulgulara alt problemlere göre verilmiştir.

4.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Bu bölümde öntest, sontest ve öğrenci başarısı değerlendirme formunun normallik incelemesine ilişkin sonuçlar ve değerlendirme formuna göre değerlendirme yapan başka bir görsel sanatlar öğretmeni ve araştırmacının verileri arasındaki korelasyon incelenmiştir. Bu iki puanlayıcının verileri arasındaki ilişki kullanılan değerlendirme formunun güvenilirliğine ilişkin kanıtlar bulmak amaçlanmıştır. Aralarındaki ilişkilerin incelenmesinde hangi testlerin uygulanacağına karar vermede elde edilen verilerin nasıl dağılım gösterdiğinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle parametrik mi yoksa nonparametrik olduğuna karar vermek için Shapiro-Wilk testi ve diğer tanımlayıcı istatistikler Tablo-5'te verilmiştir.

4.1.1. Deney Grubu Tanımlayıcı İstatistikleri ve Normallik Testi Bulguları

Tablo 4: Deney Grubu Tanımlayıcı İstatistikleri ve Normalliğe İlişkin Veriler

Test	n	\bar{X}	St.Sapma	p	Basıklık	Çarpıklık
Öntest	19	32,1	6,2	0,088	0,69	-0,84
Sontest	19	46,7	2,0	0,123	0,28	-1,11
Performans	19	36,1	14,4	0,708	0,067	-0,93

Tablo 4 incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalamalarının son test ortalamalarının ön test ortalamalarına göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Ön test ve son test ortalamalarına yönelik farklılıklar sonraki bölümlerde daha detaylı ele alınacaktır. Tabloda yer alan p değeri deney grubuna ait üç veri türünün Shapiro-Wilk testine göre sonuçları ile ilgilidir. Bu verilere bakıldığında verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Çünkü tüm veri türlerine için $p > 0,05$ 'tir. Ayrıca

verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında da normal dağılım gösterdiğine ilişkin kanıtlar bulunmaktadır. Basıklık ve çarpıklık değerleri [-1,+1] aralığında değerler aldığıında normal dağılım gösterdiği söylenebilir (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2013).

4.1.2. Kontrol Grubu Tanımlayıcı İstatistikleri ve Normallik Testi Bulguları

Tablo 5: Kontrol Grubu Tanımlayıcı İstatistikleri ve Normalliğe İlişkin Veriler

Test	n	\bar{X}	St.Sapma	p	Basıklık	Çarpıklık
Öntest	19	28,5	5,9	0,214	0,34	-0,81
Sontest	19	33,6	5,8	0,455	0,068	-0,08
Performans	19	29,3	12,9	0,339	-0,281	0,582

Tablo 5 incelendiğinde kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalamalarının son test ortalamalarının ön test ortalamalarına göre artış gösterdiği söylenebilir. Tabloda yer alan p değeri (Shapiro-Wilk testi sonuçları) incelendiğinde verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir ($p > 0,05$). Ayrıca verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında da normal dağılım gösterdiğine ilişkin kanıtlar bulunmaktadır. Basıklık ve çarpıklık değerleri [-1,+1] aralığında değerler aldığıında normal dağılım gösterdiği söylenebilir (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2013).

4.1.3. Değerlendirme Formunun Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Uygulama sırasında öğrencilerin performanslarının değerlendirilmesinin güvenilirliğine ilişkin iki farklı gözlemcinin sonuçları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Bu aşamada araştırmacının yanı sıra bir başka görsel sanatlar dersi öğretmeni aynı çalışmaları aynı form ile puanlama yapmış ve elde edilen verilerin normallik testlerinin ardından KR-21 korelasyon katsayılarına bakılmıştır.

Tablo 6: İki Gözlemciye Ait Tanımlayıcı İstatistikler Ve Normallik Testi

		n	\bar{X}	St.Sapma	p	Basıklık	Çarpıklık
Gözlemci 1	Deney	19	36,1	14,4	0,708	0,067	-0,93

Gözlemci 2	Kontrol	19	29,3	12,9	0,339	-0,281	0,582
	Deney	19	35,9	5,8	0,455	0,068	-0,082
	Kontrol	19	28,9	13,1	0,258	0,083	0,667

İki gözlemcinin verileri Shapiro-Wilk testi ile incelenmiş ve Tablo 6 'da ifade edilen p değerleri elde edilmiştir. Bu değerlerin 0,05'ten büyük olduğundan dolayı değerlerin normal dağıldığı ifade edilebilmektedir.

Deney grubuna ait değerlendirmelerin iki gözlemci arasındaki ilişki incelendiğinde elde edilen KR-21 değerinin 0,95 olduğu görülmüştür. Korelasyon değerleri [-1,+1] arasında değerler aldığından iki gözlem sonucu arasında olumlu yönde kuvvetli bir ilişki olduğu söylenebilir (Özçelik, 1997).

Kontrol grubuna ait veriler incelendiğinde ise iki farklı gözlemcinin verileri arasında 0,96 düzeyinde olumlu bir korelasyonun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki gruba ait verilerin arasında belirtilen ölçütlere göre yapılan gözlemler ışığında değerlendirmelerin yapılması araştırmacının puanlamasının güvenilirliğine dair kanıtlar oluşturmaktadır.

4.2. Deney ve Kontrol Grubuna Ait Ön Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Ön test verilerinin deney ve kontrol gruplarına göre karşılaştırılmalarının yapılmasından önce iki grubu varyansları arasındaki farklılık sınanmalıdır. Bu nedenle uygulanan Levene Testi sonucu 0,658 olarak hesaplanmıştır. Bu değer 0,05'ten büyük olduğundan dolayı grupların varyansları arasında anlamlı bir fark yoktur hipotezini doğrulamaktadır.

Tablo 7: Ön test için bağımsız t testi sonuçları

	\bar{X} Farkı	St.Sapma Farkı	p
Ön Test	3,57	1,98	0,079

Tablo 7 incelendiğinde deney grubu ile kontrol grubunun ön test verileri karşılaştırılmış ve ortalamaları arasından 3,57 gibi bir fark elde edilmiştir. Ayrıca standart sapmaları arasında 1,98 puan fark bulunmuştur.

Buradaki p değeri ilişkisiz örneklem için t testinin sonucunu göstermektedir. p değeri 0,079 bulunmuştur. Bu değer 0,05'ten büyük olduğundan dolayı deney ve kontrol gruplarının ön test puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

4.3. Deney ve Kontrol Grubuna Ait Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Son test sonuçları karşılaştırılırken ilişkisiz örneklem için bağımsız t testi kullanılmıştır. Bu testin uygulanmasından Levene Testi sonuçları incelenmiş ve elde edilen p değerinin 0,03 olduğu görülmüştür. Bu nedenle grupların varyanslarının eşit olmadığı ancak t testi sonuçları değerlendirildiğinde SPSS programı çıktılarında ikinci satıra yani varyansların eşit sayıldığı satıra bakılmıştır (Can, 2016). Bu durumda elde edilen veriler Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Son test için bağımsız t testi sonuçları

	\bar{X} Farkı	St.Sapma Farkı	p
Son Test	13,05	1,41	0,01

Tablo 8'e bakıldığında son test sonuçlarının deney ve kontrol grupları arasındaki farklar incelenmiş ve ortalamaları arasında 13,05 puanlık bir fark görülmüştür.

Tablodaki p değeri bağımsız t testi sonuçlarını göstermektedir. Bu değer p= 0,01 olarak hesaplanmıştır. P değeri 0,05'ten küçük olduğundan dolayı deney ve kontrol gruplarının arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır sonucuna ulaşılabilir.

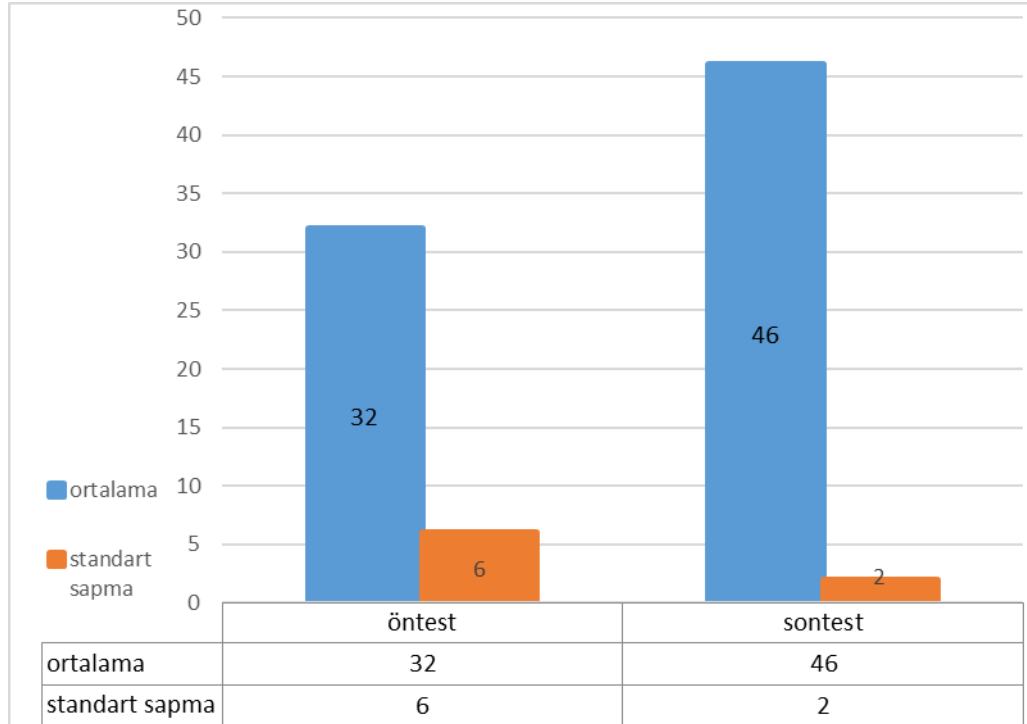
4.3.1. Her İki Gruba Ait Ön Test ve Son Test Verilerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Bu bölümde deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test puanları arasındaki karşılaştırmalara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.3.2. Deney Grubuna Ait Ön test ve Son Test Verilerinin Karşılaştırılması

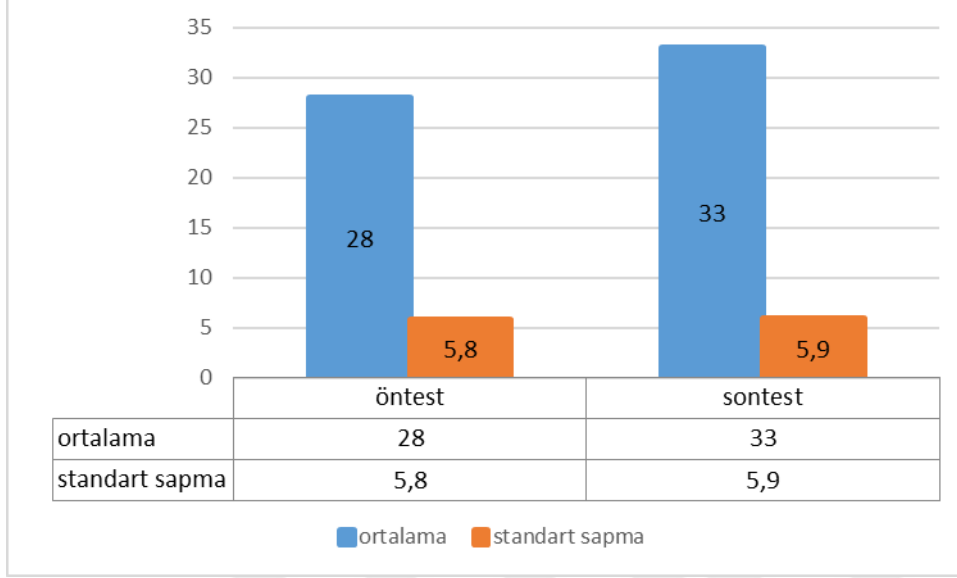
Deney grubuna ait ön test ve son test verileri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınavan ilişkili örneklem için t testi yapılmıştır. Elde edilen p değeri 0,004 olarak hesaplanmıştır. Bu nedenle $p < 0,01$ olduğu için ilk ölçümler ve son ölçümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir. Bu durumda deney grubu öğrencilerinin müzede öğretim etkinlikleri yaptıktan sonra görsel sanatlar dersinin bazı becerilerine yönelik görüşlerinde anlamlı bir artış olduğu ifade edilebilir.

Grafik 1: Deney Grubu Öntest- Sontest Karşılaştırması

4.3.3. Kontrol Grubuna Ait Ön test ve Son Test Verilerinin Karşılaştırılması

Grafik 2: Kontrol Grubu Öntest- Sontest Karşılaştırması

Kontrol grubuna ait ön test ve son test verileri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınyan ilişkili örneklemler için t testi yapılmıştır. Elde edilen p değeri 0,001 olarak hesaplanmıştır. Bu nedenle $p < 0,01$ olduğu için ilk ölçümler ve son ölçümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir. Bu durumda kontrol grubu öğrencilerinin müzede öğretim etkinlikleri yapmadan sınıf ortamındaki etkinliklerle görsel sanatlar dersinin bazı becerilerine yönelik görüşlerinde anlamlı bir artış olduğu ifade edilebilir.

Ancak Grafik 1 ve Grafik 2 incelendiğinde deney grubu ortalamalarının artışının kontrol grubuna göre daha fazla olduğu bu anlamda uygulanan müzede öğretim etkinliklerinin etkili olduğu söylenebilir.

4.3.4. Uygulama Sonrasından Yapılan Öğrenci Başarı Değerlendirmesinin Deney ve Kontrol Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Araştırmada, deney ve kontrol grubunun öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesinin yapıldığı bir diğey ölçme çalışması da araştırmacının

öğrencilerin performanslarının değerlendirilmesi olmuştur. Bu aşamada ilişkisiz örneklem testi (Independent – Sample t testi) ile sonuçlar karşılaştırılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının varyans analizleri Levene testi ile yapılmış ve $p= 0,133$ değerine ulaşılmıştır. Bu durumda her iki grubun varyansları eşit olduğu sonucuyla t testi sonuçları değerlendirilmiştir.

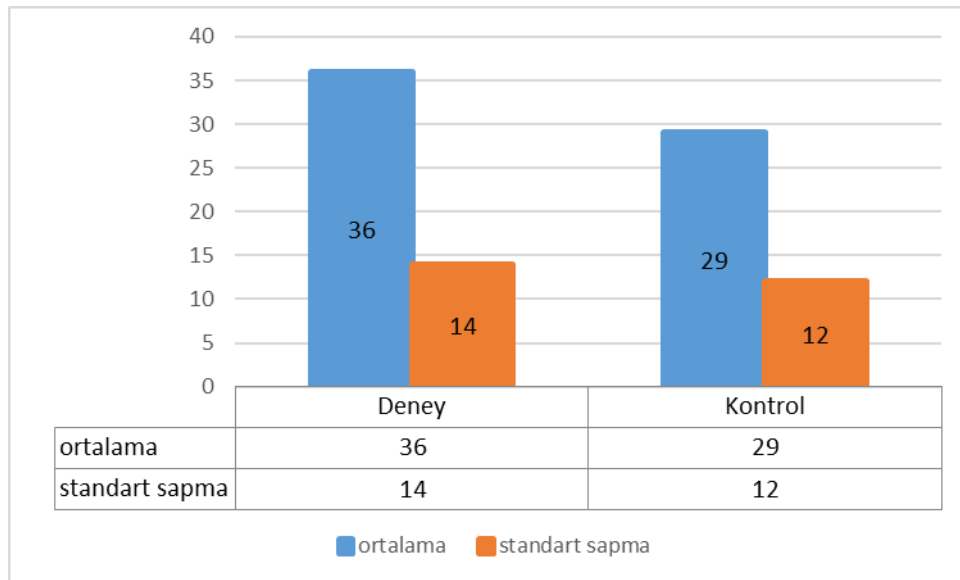
Yapılan ilişkisiz örneklem için t testine ilişkin bulgular Tablo 9’da verilmiştir. Tablo 9’da verilen p değeri 0,565 olarak bulunmuştur. Bu durumda grupların ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır denilebilir.

Tablo 9: Öğrencilerin çalışmalarının deney ve kontrol grubu ile karşılaştırılması

	n	\bar{X}	St.Sapma	P
Deney	19	36,1	3,3	0,565
Kontrol	19	29,3	2,9	

Deney grubunun betimsel istatistiklerden bazıları şu şekilde oluşmuştur. Ortalamaları 36,1 puan ve standart sapmaları 3,3 olarak hesaplanmıştır. Ortalama kontrol grubu için 29,3 puan standart sapma 2,9 olarak ifade edilmektedir. Grafik-3 incelendiğinde gruplar arasında deney grubunun kontrol grubuna göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu ifade edilebilir.

Grafik 3: Deney ve kontrol gruplarına ait öğrenci başarı sonuçlarının karşılaştırılması

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde bulgular tartışılarak araştırmanın sonuçları ortaya konmuştur. Ayrıca ulaşılan sonuçlardan öneriler geliştirilmiştir.

4.3.5. 5.1. Araştırma Sonuçlarının Tartışılması

Yapılandırmacı eğitim yaklaşımı, öğrenen merkezli bir yaklaşımdır ve öğrenenin ilgi ihtiyaçları doğrultusunda eğitim ortamlarının düzenlenmesini gerektirmektedir. Öğrencilerin nasıl öğrendiğiyle ve bilginin yapısıyla ilgilidir. Bu yaklaşım eğitimde hem öğrenme kuramı olarak hem de epistemolojide kullanılmaktadır. Öğretim ortamlarının tek taraflı bilgi akışının gerçekleştiği yerler olmaktan çıkarılıp aktif yaşantıların gerçekleştirildiği ortamlara dönüştürülmelidir. Aktif yaşantının eğitim öğretimde daha etkili sonuçlarının ortaya çıkması için derslerin genel anlamda işlenecek konulara uygun olarak öğrenenin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda erişilebilir ve fayda sağlayabilecek öğrenme yöntem ve ortamları sağlayabilecek müzeler vb. yerlerde işlenebilmesi gerekmektedir.

Araştırmada, okul dışı öğrenme mekanlarından en önemlilerinden birisi olarak gerçek sanat yapıtlarının saklanıp, korunup, sergilendiği mekanlar olan müzelerde gerçekleştirilen 7. sınıflar görsel sanatlar eğitimi dersinin, öğrencilerin ders başarısına olan katkıları incelenmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yapılan bu araştırmada iki grup olarak 3 etkinliğin yapıldığı görülmektedir. Etkinliklerin yapılmasından önce 2 gruba öntest çalışması adı altında 10 ar soruluk bir çalışma kağıdı dağıtılmıştır. Çalışma kağıtlarından sonra uygulama aşamasına geçilmiştir. Kontrol grubu öğrencileri okulda her zaman ders yaptıkları sınıflarında 40' ar dakikalık ders zamanı süresince 3 haftalık ders konularını akıllı tahtaya yansıtılan görüntülerin eşliğinde gerçekleştirmişlerdir. Yapılan modelden çizim, rölyef röprodüksiyon çalışması ve mozolenin çizimini kontrol grubu öğrencileri ders zamanları içerisinde gerçekleştirmişlerdir. Çizimler araştırmacı tarafından toplanarak değerlendirme aşaması için saklanmıştır. Araştırmanın diğer grubu olan deney grubu öğrencileri de 3 etkinliği 40' ar dakikalık dersler şeklinde gerçek sanat yapıtlarının olduğu Bodrum Mozelyum Anıt Müzesinde gerçek yapıtlar eşliğinde modelden

çizim, rölyef röprodüksiyon çalışması ve mozolenin çizimini gerçekleştirmişlerdir. Yapılan çalışmaların değerlendirme aşamaları için araştırmacı tarafından toplanmıştır. İki grubun çizim etkinliklerinin sonunda sontest çalışma kağıdı dağıtılarak çalışmaların sonucunda öğrencilerdeki ders başarılarına olan katkıların incelenmesi gerçekleştirilmiştir. Her iki grubun çalışmaları araştırmacı ve diğer görsel sanatlar eğitimi öğretmeni tarafından değerlendirilmiştir.

Araştırmanın ilk basamağında rastgele seçilen iki grup ile yapılan ön test çalışmasında deney grubu ve kontrol grubu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Grupların önteste verdikleri cevaplarda grupların ortalamalarının birbirine yakın bulunması görsel sanatlar dersi için temel becerilerden kabul edilen kağıda yerleştirme, çizgi değerleri, ayrıntıyı görme becerilerine ilişkin görüşlerinin alındığı anket sonuçlarının benzer olduğu ve başlangıçta aynı düzeyde oldukları söylenebilir. Deney grubu ve kontrol gruplarının anket sonucu ortalamalarının 3,57 puanlık bir farka sahip olduğu ve yapılan t testi sonuçlarına göre farklılaşmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Deney grubuna uygulanan görsel sanatlar dersinin işlenmesi için yapılandırılan müzede yapılan çalışmaların ardından uygulanan anket sonuçlarında anlamlı bir artış gözlenmiştir. Deney ve kontrol gruplarının son test sonuçları karşılaştırıldığında 13,05 puanlık farklılaşma görülmüş ve deney grubunun daha olumlu bir artış yakaladığı sonucuna ulaşılmıştır. Son test için yapılan anket sonuçlarının incelendiği t testi sonuçlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür.

Öğrencilerin görsel sanatlar eğitimi dersindeki başarısını incelemek için yapılan başarı ölçümlerinin sonuçları t testi analizine göre deney ve kontrol gruplarına göre farklılaşmamakla birlikte ortalamaları arasında fark tespit edilmiştir. Deney grubunun daha başarılı olduğu sonucu çıkarılabilir. Buradan hareketle görsel sanatlar dersinin işlendiği ortamlara bakıldığında müzelerin öğrencilerin odaklanmasına, derse karşı ilgilerine yönelik olumlu katkılar yaptığı düşünülmektedir.

Müzeler çağlar boyunca insanlar ve kültürler arasında köprü kuran bağlantı noktaları olarak görülmelidir. Ülkemiz doğal ve tarihi mekanlar olarak çok zengin bir coğrafyanın üzerinde varlığını sürdürmektedir. Öğrencilerin eski dönemlerin tarihi ve yapıtları hakkında bilgi alabilecekleri en somut ve canlı mekanlar çevrelerindeki müzelerdir. Bu müzeler çocukların eski dönem objeleri ve günümüz objelerini karşılaştıracakları, geçmiş yaşantının izlerini sürebilecekleri, okuduklarını anlamlandırabilecekleri, kültürel birikimlerine yarar sağlayacak ortamlardır. Bu ortamların etkili kullanımı hem öğrencilerin ders başarılarına katkı sağlayacak hem de onların geçmişleri hakkında bilgi sahibi olmalarına ve bu geçmişten kendilerine miras kalmış yapıtların korunup gelecek nesillere aktarımında kendilerine düşecek görev sorumlulukları yerine getirmelerine olanak sağlayacaktır. Okulların eğitim ortamı olarak müzeleri etkili bir şekilde kullanması çocukların farklı kültürleri, eski yaşayışları tanıma ve onların dönemlerini, düşünce biçimlerini, hayata ve sanata bakış açılarını, iletişim ve kullandıkları malzemelere kadar öğrenme fırsatı yakalamaktadır. Empati becerisi kazanma, farklı kültürlere saygı, düşünce ve inançlara hoşgörülü yaklaşım gibi değerlerin kazandırılmasında müzeler bu açıdan önemli görülmektedir. Müzelerin etkili kullanımı da bu bağlamda önemli görülmektedir.

Gerçek sanat eserlerinin bulunduğu, tarihi eserlerin saklandığı müze, sanat galerilerinin ders ortamları olarak düzenlenmesi öğrencilerin görsel sanatlar dersinin hedeflerinden olan bu mekanların önemini fark etme, oradaki eserleri koruma, gelecek nesillere aktarılmasında etkili çalışma yapabilmelerine de katkı sağlamaktadır. Kültürel mirasımızın parçası olan müzelerin, öğrenciler tarafından ilgilenilmesi, önemsenmesi gelecek kuşaklara taşınmasına da önemli katkılar yapacaktır.

4.3.6. 5.2. Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında sınıf ortamından farklı olarak müzelerde işlenen derslerin öğrenciler tarafından daha yüksek ilgi ve dikkatle karşılandığı, ders zamanının gelmesini daha heyecanla bekledikleri, dersin araç gereçlerini temininde hiçbir sorunla karşılaşmadığı, dersin etkinliklerine daha istekli katıldıkları, yapılan çalışmalarda dikkatlerini sadece çalışmaya odaklayıp

Çizimlerinde görsel sanatlar biçimlendirme ögelerine yani çizgi değerlerine, kağıda yerleştirmeye, ayrıntıların çizimine ışığa, dokuya, biçime daha dikkatlice yaklaştıkları gözlenmiştir. Bu nedenle dersin uygulayıcıları olan öğretmenlere tek düze ğretim etkinliklerinden daha çok yapılandırılmış eğitim ortamlarının, görsel sanatlar eğitimi dersinin hedeflerine ulaşılmasına olumlu katkılar yapacağı düşüncesiyle yapılandırılmış eğitim ortamlarının kullanılması önerilmektedir.

ğretmenlerimizin ve okul idarelerinin ülkemizin geleceğinin emanet edileceği bireyler olan çocuklarımızın, geçmiş ve gelecek arasında bağ kurabilen, kendi döneminden önceki dönemi anlayıp yorumlayabilen, var olan eserlerin korunması için etkinlikler planlayabilen ve uygulayabilen evrensel düşünce yapısına sahip bireyler olarak yetişebilmeleri için müzeleri ve müzelerdeki eserleri eğitimde hedeflenen kazanımların gerçekleştirilmesi için kullanmaları önerilmektedir.

Ayrıca, müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılmasına ilişkin araştırmaların arttırılması önerilmektedir.

6. KAYNAKÇA

- Akengin, Ç. (2011). İlköğretim 6. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Müze Kaynaklı İşbirliğine Dayalı Öğretim Yönteminin Öğrenci Kazanımlarına Etkisi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü* , Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Akyürek, T. (2011). İlköğretim 1. Kademe Görsel Sanatlar Dersinde Müze Eğitiminin Tarih Ve Kültür Bilinci Oluşturmasındaki Önemi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Atik, Ş. (1999). *Müzelerin Yeniden Yapılanması Kapsamında Müze-Toplum İlişkisi, Müze-Toplum İlişkisi Bağlamında Müze Tanıtım Ve İletişim*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım Yayın Merkezi.
- Atilla, U. (2017). Görsel Sanatlar Dersi Müze Eğitimi Konusunun 8. Sınıf Öğrencilerinin Sanatsal Değerlendirme Yapabilmelerine Olan Etkilerinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Aykut, A. (2006). Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33-42.
- Beştepe, N. E. (1995). Müze Eğitbilimi (Pedagojisi) Ve Türkiye'deki Arkeoloji Müzelerinin Eğitim Ortamı Olarak Etkililiğinin Değerlendirilmesi. Ankara.
- Beştepe, N. E. (2017). Resim İş Öğretmenliği Programında Müze Eğitimi Ve Uygulamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 77-86.
- Buyurgan, S., ve Mercin, L. (2005). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi Ve Uygulamaları*. Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Bülbül, H. (2016). Müze Ile Eğitim Yoluyla Ortaokul Öğrencilerinde Kültürel Miras Bilinci Oluşturma. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 681-694.
- Can, A. (2016). *SPSS Ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi 4.Baskı*. Ankara: Pegem Akademi .
- Canlı, K. (2016). İlkokul 4. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Sanal Müze Uygulamasına İlişkin Öğretmen, Öğrenci Ve Veli Görüşleri. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Çakan, Y. G. (2011). İlköğretim 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Röprodüksiyon Konusunun, Müze Eğitim Atölyeleri Ortamında İşlenmesinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim Bölümü Güzel Sanatlar Anabilim Dalı Resim Öğretmenliği Bilim Dalı*.
- Durmuş, F. (2011). Görsel Sanatlar Dersinde Müze Bilinci Kazandırılması Amacıyla İllüstrasyon Tekniğinden Yararlanılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Egüz, Ş., ve Kesten, A. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Müze İle Eğitimin Öğretmen Ve. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 81-103.
- Erdem, E., ve Demirel, Ö. (2002). Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 81-87.
- Ertem, B. (2015). Görsel Sanatlar Dersinde Müzelerden Yararlanma Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Diyarbakır İli Örneği). *Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Gerçek, F. (1999). *Türk Müzeciliği*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Göçmen, E. (2014). Görsel Sanatlar Ders Amaçlarının Gerçekleşmesinde Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi: Ankara İli Gölbaşı İlçesi Örneği. *Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı*.
- Güler, A. (2011). Planlı Bir Müze Gezisinin İlköğretim Öğrencilerinin. *İlköğretim Online Dergisi*, 169-179.
- Güvenç, B. (1994). *Kültür Ve Eğitim (Derlemeler)*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Hacısalıhoğlu, Ö. (2013). Ortaöğretim Görsel Sanatlar Eğitiminde Tarihi Çevre Ve Müze Bilincinin İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Hair, J. F., Black, W. C., B. J., A. R., ve L., R. (2013). *Multivariate Data Analysis: Pearson Education Limited*.
- İnan, Ş. (2018). MEB Ortaöğretim Görsel Sanatlar Dersi Atölye Donanımları Ve Bir Atölye Uygulaması . Samsun.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlkeler Teknikler İkinci Yazım, 33.Basım*. Ankara: Nobel Kitap Dağıtım.
- Koçak, S. K. (2010). İlköğretim Görsel Sanatlar Eğitimi Dersindeki Müze Etkinliklerine Yönelik, Öğrenci, Öğretmen Ve Müze Yetkililerinin Görüşleri

- . *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kök, A. (2010). İlköğretim Okulları Görsel Sanatlar Dersinde Müze Bilinci Öğrenme Alanına Yönelik Yaratıcı Drama Uygulamaları Ve Öğrenci Görüşleri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- MEB. (2018). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı*.Erişim Tarihi: Aralık 15, 2018, From Meb.Gov.Tr: <Http://Mufredat.Meb.Gov.Tr/Programdetay.aspx?PID=358>
- Mercin, L. (2008). Görsel Sanatlar Dersinin Müze Ve Sınıf Ortamında İşlenişine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 325-336.
- Onur, B. (2003). *Müze Eğitim Seminerleri (I) Akdeniz Bölgesi Müzeleri*. Antalya: Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü.
- Özçelik, D. A. (1997). *Test Hazırlama Kılavuzu*. Ankara: ÖSYM Eğitim Yayınları.
- Özen, L., ve Demirdelen, H. (2011). Accessit Projesi, Müzelerde Dijitalleştirme Ve Europeana (Avrupa Dijital Kütüphanesi Projesi). *Türk Kütüphaneciliği*, 132-136.
- Özgökçe, A. (2018). Ortaokul 5-8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların, Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi (Elazığ İli Örneği) . *Dicle Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı*.
- Peşkersoy, E., ve Yıldırım, O. (2014). *İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi 1-8. Sınıflar Öğretmen Kılavuz Kitabı*. Ankara: Saray Matbaacılık.
- Sebik, C. (2017). Ortaokul Görsel Sanatlar Dersinde Açık Hava Eğitim Uygulamaları: Bir Durum Çalışması. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Süzen, H. N. (2005). İlköğretim Okullarında Görevli Yöneticilerin Ve Resim-İş Öğretmenlerinin Müze Ve Sanat Galerilerinin Görsel Sanatlar (Resim-İş) Eğitimi Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Şahan, M. (2005). Müze Ve Eğitim. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 487-501.
- Şanlıer, A. (2018). Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Müze Uygulaması (İstanbul Modern Örneği). *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Şar, E., ve Sağkol, T. (2013). Eğitim Fakültelerinde Müze Eğitim Dersi Gerekliliği Üzerine . *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 83-90.
- TDK. (2019). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. Erişim Adresi: [Http://Sozluk.Gov.Tr](http://Sozluk.Gov.Tr), Erişim Tarihi: 11 Mayıs 2019.
- Üztemur, S. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretimi Bağlamında Tarihi Mekânlar Ve Müze Ile Eğitim Etkinliklerinin Geliştirilmesi Ve Uygulanması: Manisa İli Örneğinde Bir Eylem Araştırması . *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Uşak 2017.*

7. EKLER

Ek 1: Anket Formu Örneği

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Grubu: Kontrol () **Deney** ()

Değerli Öğrenciler;

Bu anket,7. sınıf görsel sanatlar eğitimi dersinin müzede işlenmesinin öğrenci başarısına katkılarının incelenmesi için yapılan tez çalışması kapsamında istatistiksel veri elde edilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

10 sorudan oluşan bu ankette her soruya uygun gördüğünüz cevabı (x) ile işaretlemenizi rica ederim. Katılımınız için teşekkür ederim. Sedat NACAR

S O R U N O		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin kullanımına dikkat ederim.	()	()	()	()	()
2	Modelden gözleme dayalı çizimlerde çizgi değerlerine dikkat ederim.	()	()	()	()	()
3	Gözleme dayalı karakalem çizimlerinde objedeki ayrıntıların çizimine önem veririm.	()	()	()	()	()
4	Gözleme dayalı karakalem çizimlerinde modelin kâğıda yerleştirilmesine (kompozisyona) dikkat ederim.	()	()	()	()	()

5	Sanat tarihi ve kültürün birbirini nasıl etkilediğinin analizini yaparım.	()	()	()	()	()
6	Tarihi olayların sanat eserleri üzerindeki etkilerini incelerim.	()	()	()	()	()
7	Tarihi ve sanatsal eserlerin yansıttığı duygu ve düşünceyi açıklarım.	()	()	()	()	()
8	Görsel sanatlar, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini fark ederim.	()	()	()	()	()
9	Seçilen sanat eserinin görsel özelliklerini analiz ederim.	()	()	()	()	()
10	Tarihi ve kültürel mirasımız olan eserlerin korunup sergilenmesinin önemini açıklayabilirim.	()	()	()	()	()

Ek 2: Değerlendirme Formu Örneği

Öğrencinin Adı Soyadı:
Sınıfı ve Numarası:
Grubu: Deney () Kontrol ()

Yapılan çalışmalara göre aşağıdaki ölçütlere verilen puanları gösterir. Puanlar 1 ile 7 arasında değişmektedir.

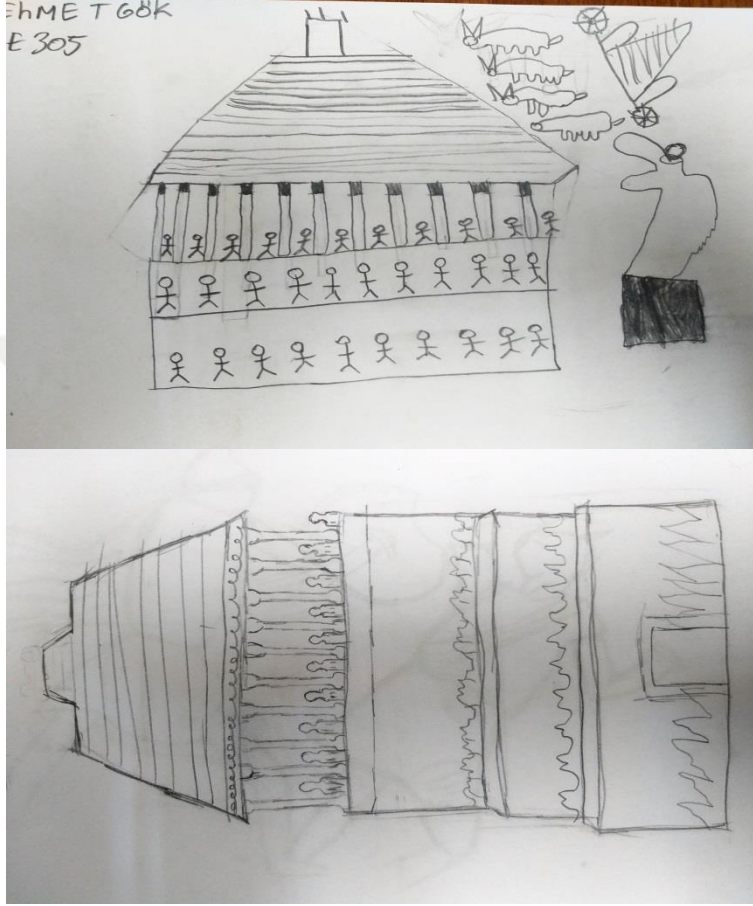
1. Çalışma	Modelden Çizim	1 puan	2 puan	3 puan	4 puan	5 puan	6 puan	7 puan
Kâğıda Yerleştirme								
Ayrıntıyı Görme								
Çizgi Değerleri								
2. Çalışma	Mozolenin Çizimi							
Kâğıda Yerleştirme								
Ayrıntıyı Görme								
Çizgi Değerleri								
3. Çalışma	Rölyef Çizimi							
Kâğıda Yerleştirme								
Ayrıntıyı Görme								
Çizgi Değerleri								

Ek 3: Öğrencilerin Çalışmalarına Ait Örnekler

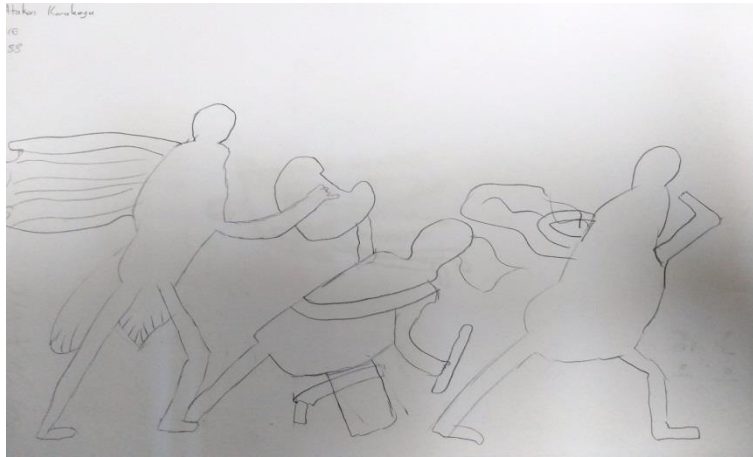
Bu bölümde öğrencilerin çalışmalarından bazı örnekler sunulmuştur.

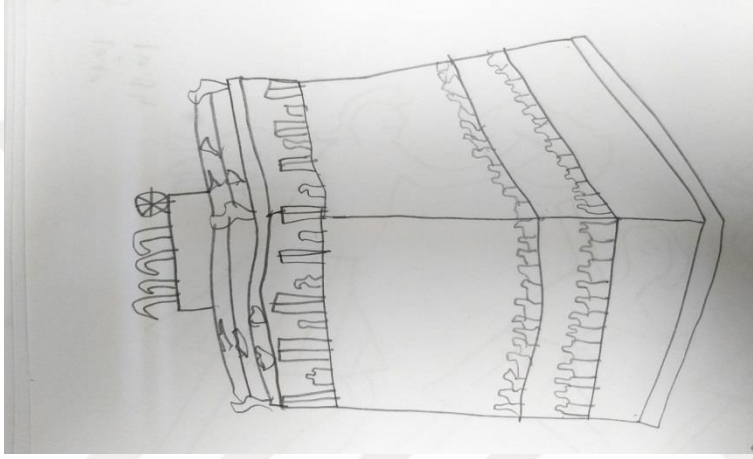
1. Kontrol Grubuna Ait Çalışmalar

Resim 7: Kontrol Grubundan Mozole Çizimi Örnekleri

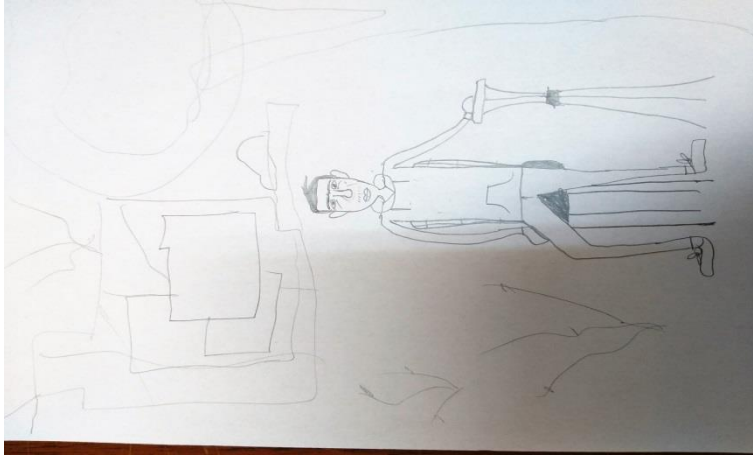

Resim 8: Kontrol Grubundan rölyef çizimi örnekleri

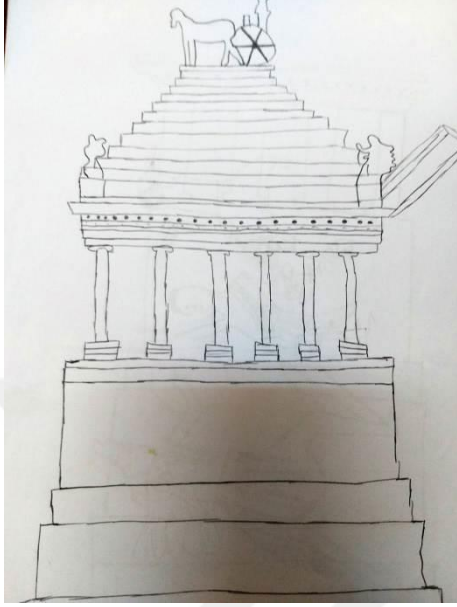

Resim 9: Kontrol Grubundan modelden çizim örnekleri

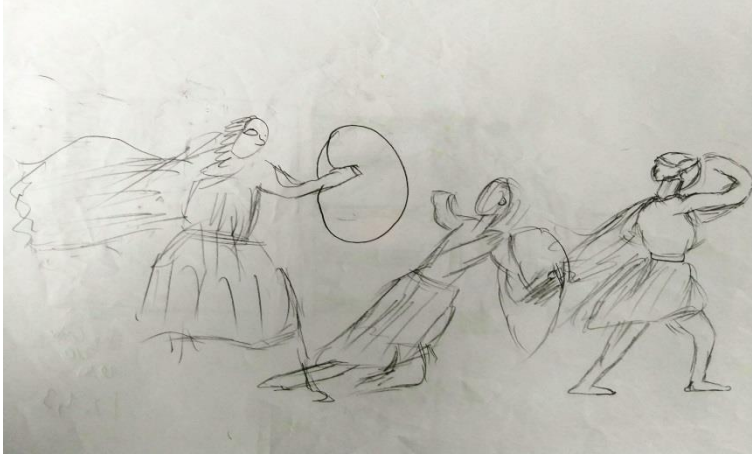

2. Deney Grubuna Ait Çalışmalar

Resim 10: Deney Grubundan Mozole çizimi örnekleri

Resim 11: Deney Grubundan Rölyef çizimi örnekleri

Resim 12: Deney Grubundan modelden çizim örnekleri

